

V I E N Y B Ė

1886 DEIMANTINIAI METAI 1961

75 M. 7 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, N. Y.

1961 M. VASARIO (FEBRUARY) 17 D.

Telefonas:
APplegate 7-7257

KAINA 15 C.

KADA URBSYS SU KLIMU GRAŽINTI IŠ SIBIRO?

Mūsų spaudoje skelbiama, kad buvę nepriklausomos Lietuvos ministrai Juozas Urbšys ir Petras Klimas esą „gražinti iš tremties į Kauną“. Buves Lietuvos Aldo redaktorius Valentinas Gustainis, apie kurio mirtį buvo daug kartų skelbta spaudoje, „gyvenęs po sugražinimo iš Sibiro Griškabūdyje“. Be to, pranešama, kad buvęs Spaudos Fondo direktorius Balys Žygelis „paleistas iš kalėjimo ar koncentracijos stovyklos prieš keletą metų.“

Pranešime nepasakoma, kada buvo gražinti iš tremties Urbšys su Klimu, bet yra žinoma, kad juodu jau seniai Kaune gyvena. Gana to, kad P. Klimas iš Kauno keletą kartų skambino savo žmonai, gyvenusiai Pietų Prancūzijoje. Kai paskutini kartą skambino žmonai, ji buvo tik ką mirusi... Be to, vienas asmuo iš Lietuvos rašo, kad jis praeitų metų vasarą matęs Urbšį su Klimu vaikščiojant Palangoje.

Eltos žinia apie vyskupo J. Steponavičiaus ištrėmimą į Vladimirą taip pat neparitvino. Dabar Vatikano laikraštis praneša, Vilniaus vyskupas esąs ištrėmtas į Zagarę.

LUMUMBOS KERŠTAS IŠ ANAPUS GRABO

Buvęs Kongo premjeras Patrice Lumumba, kuris kartu su kitais dviem jo buvusiais ministrais, buvo nužudytas Katanbos provincijoje, keršija savo priešams iš anapus grabo. Daugelio valstybių sostinėse demonstrantai išdaužė Belgijos ambasadų langus. Ypač piktos protesto demonstracijos įvyko Maskvoje, Paryžiuje, Londone, Vienoje, Belgrade ir kitur. Negrų protesto demonstracija, kurios metu buvo sužeista keletas asmenų, praeitą trečiadienį įvyko ir Jungtinėse Tautose, kur posėdžio metu kalbėjo JAV ambasadorius Adlai Stevensonas.

Ambasadorius Adlai Stevensonas atsiprašęs dėl savo piliečių išsišokimo, pareiškė, kad nežiūrint Sovietų Sąjungos reikalavimo atstatyti iš pareigų generalinį sekretorių Dag Hamarskjoldą, Jungtinių Valstybių ginsiančios jo ir Jungtinių Tautų garbę. Sovietų Sąjunga oficialiai pareiškė, kad jos vyriausybė nepalaikysianti jokių santykių su Hamarskjoldu ir nepripažįsianti jo kaip Jungtinių Tautų pareigūno.

Pačiame Konge, dėl Lumumbos nužudymo, neramumai taip pat didėja. Lumumbos šalininkas Antoine Gizenga Stanleyville pasiskelbė „teisėtos“ Kongo vyriausybės galva. Ji tuojau pripažino Jungtinę Arabų Respubliką, o prezidentas Nasseris Kaire pareiškė, kad jis esąs sužadintas dėl Lumumbos nužudymo. Lumumbos nužudymą taip pat pasmerkė Moroko, Ganos, Indonezijos, Nigerijos, Cillonos, Etiopijos ir Tuniso vyriausybės.

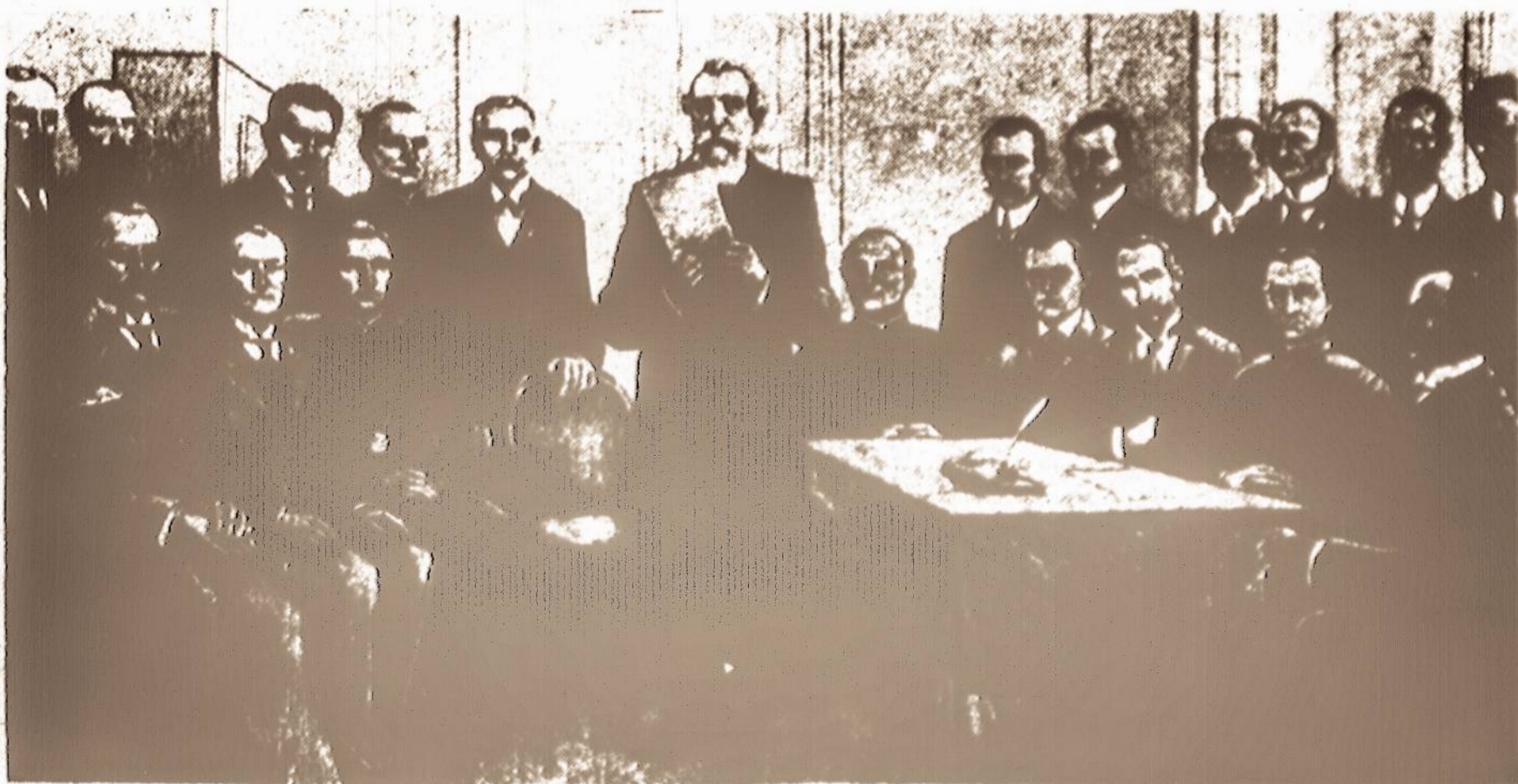
MES ATSTOVAUJAME TAUTA

Lietuvos Diplomatinijos sefo S. Lozoraitis žodis
Nepriklausomybės šventės proga

Štai vėl atėjo Lietuvos Nepriklausomybės diena ir kiekviename laisvame krašte, kurio nepasiekia sovietų ranka, smaugianti žmonių ir tautų laisvę, mes, užsienio lietuviai, minime žymiausią mūsų naujosios istorijos įvykį — vasario Sešioliktosios aktą. Tuo aktu atstačius 1918 metais Lietuvos valstybę, buvo atidarytas mūsų tautai laisvo kūrybingo gyvenimo tarpas, kuriame lietuviai trumpu laiku sukūrė moderninę valstybinę, socialinę, ekonominę santvarką. Tai buvo atlikta vien mūsų pačių jėgomis bei ištekliais. Nuo 1918 metų ligi sovietų įsiveržimo į Lietuvą 1940 metais Lietuva buvo paėmusi iš užsienio tiktai apie 18 milijonų dolerių paskolų, taigi mažiau negu dabar Vakarai per vieną savaitę išleidžia Kongui.

Ta aplinkybė, kad Lietuva vis dar yra Sovietų Sąjungos okupuota padaro mums šia švente dar reikšmingesne. Nes švęsdami ją, mes atstovaujame visą tautą, milijonus lietuvių, kurie savo krašte neturi teisės išreikšti net atsiminimą apie savo valstybę, kuriai jie dirbo bei aukojosi ir kurios nepriklausomybę sunaikino Sovietų Sąjunga. Šią praeitį minėti yra sovietų draudžiama ir baudžiama. Bet okupacinė valdžia ne tik kėsina išrauti praeitį iš mūsų tautos širdies. Ji siekia taip pat naikinti lietuvių viltį ateičiai. Todėl tos vilties palaikymas bei ugdymas sudaro vieną užsienio lietuvių uždavinį ir vasario Sešioliktosios minėjimo reikšmę.

STASYS LOZORAITIS
Lietuvos Diplomatinijos šefas

„Lietuvos Taryba... skelbia atstatanti nepriklausomą demokratinius pamatais sutvarkytą Lietuvos valstybę su sostine Vilniuje...“

Dabar

JUOZAS TYSIARA

Dabar, kai minime Lietuvos respublikos gimtadienį, tai žinia apie „modus vivendi“ ieškojimą naujoje Brazilijos sostinėje, tikrai yra nemaloni.

Brazilija, kurią kadais popiežius rankos mostelėjimu pavedė portugalams, visas kitas raudonodžių žemes Pietų Amerikoje pavesdamas ispanams, atrodo, tokiu pat rankos mostelėjimu žada atiduoti sovietams ir tą paskutinį Lietuvos suverenumo žemės sklypelį, kur mūsų architektai svajoto pastatyti pasiuntinybės rūmus...

Be, kita vertus, po smūgio Vatikane, šis naujojo Brazilijos prezidento Quadros smūgis mums, laisvajame pasaulyje gyvenantiems lietuviams, neturėtų būti jau toks skaudus.

Kova už Lietuvos nepriklausomybę bus tęsiama net ir tada, jei nė viena valstybė pasaulyje, suvereninių tautų vardošaukyje, nesuminėtų Lietuvos vardo.

Semdami stiprybę iš praeities, mes turėtume pasisemti ir išminties.

Anais laikais, anomis pirmojo pasaulinio karo dienomis, kai beveik visi Lietuvos veikėjai tekalbėjo apie autonomiją, man prisimena dvejų ūkininkų pašnekesys Vilkaviškio miesto rinkoje.

— O gal po prūsų bus geriau, tarė vienas.

— Taip tas patėvis, taip tas patėvis, atsiliepė antras.

Valkas, kuris išpūtes ausis klausėsi to pokalbio, savo smilkiniuose staiga pajuto stipresnį kraujo tekėjimą. Berniuko širdis dar smarkiau plakė, kai jis, namie išlipęs iš aukščiausio gliuosni, vakaruose pamatė dūmų kamuolius, o vėliau, ausi priglaudęs prie žemės, išgirdo tolimą dundėjimą, kuris, lyg audra su griausniu, žaibais ir lietuvi, vis artėjo...

Tai buvo karo audros pradžia.

Kai rytų ir vakarų galybės, toje jų pačių sukultoje audroje, išsiekvojo, kai bajoro Mykolo Slezevičiaus šaukiami valstiečių pusberniai ir bernai traukė į kariuomenę, visa Lietuva, ne vien inteligentai, jau buvo ištikinusi, kad tarp tų dviejų „patėvių“ nėra pasirinkimo.

Apie pasirinkimą tarp nepriklausomybės ir autonomijos tada jau nebuvo kalbos.

Kalbant apie vardošauki valstybių sostinėse...

Valstybinei lietuvių ir lenkų unijai žlugus, Turkijos sultonų rūmuose vykstančiuose pasiuntinių bei ambasadorių priėmimuose visada būdavo pranešama, kad Lenkijos valstybės pasiuntinys negalėjęs atvykti...

Jausdami neapykantą Rusijai, o iš dalies ir Austri-

(Nukelta į 11 psl.)

Lietuviai Kalifornijoje

Vladas Bakunas

Namų pirkimo ar organizavimo įkarštis vietos veikėjus užgulė lyg kokia epidemija... Parapija turi namus, bendruomeninį kaimą, įsigijo namus, tautininkai organizuoja namus ir štai... dar grupė katalikų veikėjų "sukruto" įgyti "poilsinamus", kurie būtų skirti lietuviams pensininkams ar net ir globos reikalingiems. Ši grupė jau turėjusi ir kelis susirinkimus, kuriuose dalyvavęs ir parapijos klebono padėjėjas kun. A. Valluška.

Ta aplinkybė čia sukėlė įvairiausių spėjimų, įtariančių naujos ugnelės kurstymu prieš lietuviškąją parapiją ir jos kleboną imtinai. Paskutinėmis dienomis čia jau netrūko gandų, kad ir klebonas esą emesis žygių užbėgti tos grupės užmojams už akių ir net esąs lankęsis Yucalpoje (apie 80 mylių nuo Los Angeles), kur esąs žiūrinęs didokų sklypų lietuvių senelių prieglaudos namams...

Sunku susigaudyti, kol kas, kur šio reikalo pradžia ir galas, kur tiesa ir melas...

Bet parapijos klebonas praėjusį sekmadienį jau rado reikalo dėlto prasitarti ir pareiškė, kad apie tai bus artimiausiu laiku paskelbta parapijose laikraštelyje... Palauksime.

Mažosios Lietuvos Bičiulių Draugijos steigiamasis susirinkimas lietuvių namuose, vasario 12 d., nebuvo gausus, bet užteko atvykusiųjų, kad išrinkus valdybą ir revizijos komisiją. Dalyvavo 18 asmenų, taigi vos daugiau kaip pusė tų, kurie buvo savo parašu (Klaipėdą minint) steigimui pritarę. Susirinkimui pirmininkavo K. Liaudanskas, sekretoriavo Alg. Glažė. Valdybą išrinkti ir pareigomis pasiskirstė: pirm-ku Alg. Glažė, vicepirm. Vl. Bakūnas, sekr. — Vl. Gilyš, izd. — Vyt. Glažė, meno ir kult. reikal. tvarkytojas — G. Velička. Rev. k-jon išrinkti: J. Vidžiūnas, J. Slupinys, H. Krištaponis.

Iškyrus vieną kitą, visi susirinkimo dalyviai — jaunimas.

Praėjusiais metais gerai pavykusio Bendruomenės suruošto pirmojo kaukių baliaus pasisekimu paskatinti, bendruomenininkai šiemet išsnuomojo erdvesnę salę ir tikėjosi dar geresnio pasisekimo. Tačiau praėjusį šeštadienį įvykęs kaukių baliaus parodė, kad nevisi lūkesčiai išsipildo norima prasme, juo labiau, kai atsiranda "veiksmų" ir veikimo, didėle dalimi prisidedančių prie tokio baliaus nepasisekimo. Mat, kaip tik Bendruomenės kaukių baliaus proga tą pačią dieną jaunimas, prisidengęs skautų — akademikų kauke, padarė išvyką į kalnus. Bendruomenės kaukių baliaus išėjo "skystokas," publikos nedaug, kaukių — net labai mažai. Bet ir iš tų pačių buvo parinkta ir premijuota (kaip skelbimuose žadėta) trys "geriausios": I-ji — žuvis, A. Audronytė — Variakojienė, II-ji — musmirė, Giedrė Plečinskaitė ir III-ji — žydas, Alg. Puikūnas.

Vasario 26 d. lietuvių parapijos salėje SLA 75 kuopa rengia savo organizacijos jubiliejinį — 75 metų sukakties — parengimą, kuriame laukiama atsilankysiant didelio skaičiaus ne tik vietos, bet ir tolimesnių apylinkių lietuvių. Nelemtu supuolimu tą pačią dieną lietuvių namuose šaukiamas Lietuvių Bendruomenės Los Angeles apylinkės metinis susirinkimas, kuriame bus renkama nauja apylinkės valdyba, kiti organai ir aptariama naujų kadencijos metų veikla.

VIRŠUJE: Los Angeles Cal. vasario 5 d. įvyko naujos SLA valdybos rinkimas. Nuotraukoje naujoji valdyba: iš k. l. d. S. Raubertas, B. Skirienė, V. Kiškis, J. Puikūnas, J. Jakubauskas, A. Paziurienė, A. Vosylius, ir E. Stirblenė.

DEŠINĖJE: SLA metiniame narių susirinkime programą išpildė jaunoji karta. Dainuoja Razutytė, o akomponuoja jos brolis.

L. Kančausko nuotr.

Karpiai iš Clevelando Los Angeles padangėje

K. S. Karpis su poniu, prieš porą savaitių aplėdęs šaltą Clevelando padangę, automobilu pastiekė Los Angeles ir čia jau pasirodė lietuviškoje visuomenėje. Dalyvavo ir Bendruomenės kaukių baliaje, kur sutiko daug senų pažįstamų, be to, užmezgė naujų pažinčių. Praėjusį sekmadienį apžiūrėjo ir lietuvių namus, kuriuose buvo net pora susirinkimų.

Ir man, jį iš spaudos darbų gan seniai, pažinojusi, čia dabar teko susitikti pirmą kartą. Paklaustas apie pirmuosius išpūdžius, K. S. Karpis paaiškino, kad Kalifornijoje buvęs prieš 14 ar 15 metų ir kad daugelio Kalifornijos vietovių, nekaltant jau apie patį Los Angeles miestą, negalima beveik atpažinti — taip esą išaugę ir sumodernėję. Bendras išpūdis esąs labai geras, kli-

domesnės apylinkės iki San Diego imtinai. Sutarėme su K. S. Karpiu, prieš aplėdžiant Los Angeles, dar pasidalinti išpūdžiais apie lietuviškąją koloniją ir lietuviškuosius reikalus apskritai. Taigi, losangeličiai, nepraleiskite progos paskaityti šio malonaus svečio ir žymaus lietuvių išpūdžius Vienybėje.

matą, ypač šiuo metu, lyginti su Clevelando padange niekaip negalima. Abu Karpiai, po ilgokos ir vargingos kelionės, jau gerai pailsėję, mano čia pabūti dar porą savaitių. Apsistoję Park Wiltshire Hotel, iš kur daro ekskursijas į tolimesnes ir

Didžiausia paminklų gamybos įmonė Chicagoje

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.

HAROLD E. NELSON
Prezidentas
3914 WEST 111th STREET
CHICAGO, ILLINOIS
(Prie Šv. Kazimiero kapų)

Telefonas: BEdarcrest 3-6335
KALBA LIETUVIŠKAI

L. Briedžio nuotrauka

Grupė svečių Los Angeles Liet. Bendruomenės kaukių baliaje. Iš k. j. d. sėdi: rašytoja Alė Rūtė ir Ona Karpienė. Stovi: žurnalistas K. Karpis, poetė R. Dapšienė, rašytojas J. Balčiūnas-Svaistas ir poetė D. Mitkienė.

L. Briedžio nuotr

Los Angeles Lietuvių Bendruomenės kaukių baliaus dalyviai su kaukėmis.

Tarnauja daugiau, kaip šimtą metų

PASKUTINIŲ NUTARIMU
IŠMOKAMI DIVIDENDAI

3 3/4 % I. METUS

Dividendai apskaičiuojami metų ketvirčiais dviems metams ar daugiau (3 1/2 % reguliaraus plus 1/4 % specialaus).

3 1/2 % per metus

Reguliarus metų ketvirčio dividendas

Nuo DEPOZITO-DIENOS
Apskaičiuojama METŲ KETVIRČIAIS

Užėkite, rašykite ar telefonuokite bet kuriam mūsų skyriui

THE KINGS COUNTY SAVINGS BANK
A MUTUAL BANK
"...kur jūsų pinigai tarnauja tik JUMSI!"
BROOKLYN, NEW YORK

Eastern Parkway Office: 539 Eastern Parkway at Nostrand Ave.
Nuo pirm. iki penktadienio
9 v. r. - 3 v. p. p.
Pirm. vak. nuo 5 - 8 v. v.
P-Resident 3-7000
Member Federal Deposit Insurance Corporation

Broadway Office: 135 Broadway at Bedford Avenue
Nuo antrad. iki penkt.
9 v. r. - 3 v. p. p.
Pirm. nuo 9 v. r. - 7 v. v.
STagg 2-6676

LIETUVIŲ VADOVAUJAMA ISTEIGTA 1924 M.

Schuyler Savings & Loan

ASSOCIATION OF KEARNY, NEW JERSEY
Nuo 1960 m. liepos 1 d. už sutaupus moka

4 %

Be to, duoda paskolas namams, išrašo pašto perlaidas (money orderius), taupo pinigus Kalėdų šventėms (x-mas Club), skolina pinigus taupytojams, priima mokesčių už elektrą ir gazą.

Federal Savings and Loan Corporation narys
Julius Paknis, Prezidentas Petras Velevas, Sekretorius
Juozas Balza, izdininkas

- Iškirpk šią atkarpą ir siusk -
SCHUYLER SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
24 Davis Ave., Kearny, N. J.

Politika, langai, rezistencija...

Vasario 16 minėjimai. Senimas pralenkė jaunimą. Aktyvūs atsakymai i bolševikų 'bendradarbiavimo' norus. Langų daužymai. Landsbergio drama amerikiečių teatro mėgėjų pastatyme.

VASARIO 16

Vasario 16 d. sukaktis lietuviškoje Chicagoje buvo paminėta elle parengimų. Jau vasario 8 d. ją paminėjo Chicago lietuvų prekybos rūmai, savo susirinkime išklausydami pasiluntinybės pata- rėjo dr. S. Bačkio pranešimo. Tame pat susirinkime į savo pareigas buvo įvesdintas naujas rūmų gen. sekretorius dr. K. Drangelis, vietoje pasitraukusio A. Baliūno. Dalyvavo per porą šimtų žmonių. Vasario 12 d. Nepriklausomybės paskelbimas buvo minimas jaunimo įėjimų namuose. Tame minėjime, kurį ruošė studentų sąjunga, publikos daugumą sudarė senimas. Jaunimo buvo maždaug tiek, kiek jo dalyvavo progamoje: 48 šokėjai p. Brazdienės vadovaujami, dainininkė N. Linkevičiūtė, pianistas A. Vasaitis ir dar keletas. Pagrindinę paskaitą (37 minutes) skaitė K. Drunga. Žmonių buvo apie 500.

BRAZILIJA

Žinia, kad nauja administracija atsisako ar tik žada atsiskaityti pripažinti Lietuvos pasituntinbę Brazilijoje, sukėlė karštų ginčų paskutiniam ALTOs valdybos posėdyje. Mat, kai kurių tautininkų sluoksniuose yra kilęs sumanymas į tai reaguoti taip, kaip į Vatikano panašų žygį: demonstracijom ir telegromom, tačiau kiti abejoja tokių užsimojimų prasmingumu ir tikslingumu. Girdi, Brazilijos valdžia galinti Chicago lietuvų ir neišsigąsti.

AKTYVISTAI

Vietos bolševikai gavo iš Lietuvos filmą, kuriame pa-

čių bolševikų žudynės Praveniškuose ir Rainių miškelyje būk tai vaizduojami kaip lietuvių ir vokiečių darbas. Tam filmui rodyti vasario 5 d. vietos raudonieji išsinuomojo Marguette Hall. Apie tai patyrę keliasdešimt lietuvių padarė spaudimą į tos patalpos savininką (irgi lietuvių), kad jis savo salės tam tikslu neuomotų. Spaudimas atnešė laukty rezultatų. Apie tai pranešdama čikagiškė, Laisvoji Lietuva vasario 10 d. numeryje paaiškino, kad tai įvyko "dėka energingam LB Chicago Apygardos valdybos, ypač jos pirmininko p. J. Jasaitis, įsikišimui". Tai žinutei pasirodžius, J. Jasaitis susilaukė telefono skambučio iš komunistinės VILNIES Jakubkos, pareiškusio nepasitenkinimą tokia "kultūrinio bendradarbiavimo" forma. J. Jasaitis paneigė bent kokią savo iniciatyvą šiame reikale.

Tenka pastebėti, kad pastaroju laiku vėl buvo nežinia keno išmušti langai VILNIES redakcijai, dr. Mārgeriui, J. Kubkai ir, matyti, dėl kompanijos ir NAUJIENOMS. Apie tai rašydama vilniškė TIESA priekaištuoja išeivijos laikraščiams tylos samokslą.

REZISTENCIJA

Kaip žinia, viena Chicago teatro mėgėjų grupė, veikianti The Chicago Community Theatre, Inc. vardu statė Algirdo Landsbergio "PENKIŲ STULPŲ TURGAVIETĖJE" dramą kur įdomiai sprendžiama aktyvios ir pasyvos rezistencijos, pasipriešinimo okupantui, problema. Premjera įvyko vasario 5 d. Lake Shore Club

balių salėje. Publikos, kuri buvo susodinta po keturis prieš atskirų staliukų ir prieš vaidinimą pavaišinta kava su pyragaičiais, buvo per 300 — daugiausia lietuvių. Veikalas idėja padarė labai gerą išpūdį. Silpnoji pusė: sunku patikėti, kad taip filosofuoti partizanai. Negali užmiršti, kad aktorai sako tik autoriaus, o ne iš jų pačių išgyvenimo išplaukusius žodžius. Galimas daktas, kad profesionalų pastatyme tas išpūdis galėtų būti kiek susilpnintas.

Tas veikalas bus dar keletą kartų pakartotas Chicago priemiesčiuose.

Programoje dėkojama Chicago lietuviams už paramą tą veikalą statant. Bene didžiausias A. Landsbergio laimėjimas, siekiant praskinti kelią į amerikonišką publiką, bus tai, kad garsioji Chicago Tribune kritikė Claudia Cassidy, susipažinusi su jai atsiųstu dramos tekstu apie ją palankiai atsiliepė savo apžvalgoje "On the Aisle."

RINKIMŲ REZULTATE:

Inž. Vladas Adamkavičius, jaunesnios kartos smarkus veikėjas, pasirašė sutartį su Juozu Bačiūnu ūkvedžiauti jo vasarvietėje. Chicagoje juokaujama, kad Adamkavičius, kuris prieš rinkimus smarkiai veikė republikonų naudai, po rinkimų nutarė pasitraukti į kaimą ir net nedirbti savo tiesioginėje profesijoje.

VIENYBĖ

- GERIAUSIA DOVANA -
artimajam ar draugui.

E. Šulaitis nuotrauka

Neseniai išrinktoji Liet. Bendruomenės Cicero apyl. valdyba. Sėdi (iš k.) kun. Jaunius, A. Juskevičius, G. Ročkienė; stovi: M. Bauskas, A. Zailskas, inž. Dockus, V. Zalatorius.

A. Gulbinko nuotrauka

Dr. Antanas Razma, milijono dol. fondo entuziastas, Chicago LB suvažiavime kalbės jau 25 tukstantininkų vardu.

B. L. nuotrauka

Lietuvos konsulas dr. P. Daudzvardis sveikina JAV Liet. Bendruomenės Chicago apygardos suvažiavimą. Pirmoje eilėje matyti: gen. Musteikis, S. Barzdukas, T. Blinstrubas, R. Skipitis, A. Gintneris, J. Bertakius.

Chicago lietuvų temomis

Nepilnas šimtas Lietuvių Bendruomenės apylinkių atstovų iš Illinois, Wisconsin, Indianos ir Missouri sausio 28 grįžo iš apygardos metinio suvažiavimo įsitikinę, kad LB atlieka nemažiau negu bet kuris kitas bendrinis veiksnys.

Toks išpūdis kyla ne tik iš CV pirm. St. Barzduko kalbos suvažiavime, bet ir iš 17 apylinkių atstovų realių pranešimų. Lietuvių visuomenės solidarumo palaikymas ir vaikų lietuviškasis švietimas yra LB apylinkių dažniausiai ir sėkmingiausiai užgriebiamos sritys. Pati apygardos valdyba, išrinkta prieš du metus, paveldėjo 1957 m. Tautinių šokių šventės pelną, kurį susikivirčię bendruomeninkai ir pašaliečiai talkininkai išaldė, nesustardami dėl tolimiesnio panaudojimo.

Naujai valdybon išrinktųjų pastangomis tje 4,000 dol. buvo atlaisvinti įvairiems šokančios lietuviybės reikalams. Pažymėtinas ir valdybos suorganizuotas Alg. Landsbergio "Penkių stulpų turgaus aikštėje" spektaklis, atšviežinęs ir pagilinęs tremties patriotinį šabloną. 1960 valdybos dėka dall. A. Valeškos įrengtu paviljonu Chicago tarptautinėje parodoje Amerikos ir užsienio švietimo menai buvo pristatyta XX amžiaus Lietuva. Ta pačia proga buvo išleista informacinė brošiūra, kuria naudojasi visa

Donatas Bielskus

B. L. nuotr.

LB Chicago apyg. valdybos pirm. J. Jasaitis atidaro suvažiavimą.

Lietuvos diplomatinė tarnyba Amerikoje.

Suvažiavimas visuotiniai pritarė rezoliucijai, kad Vasario 16 proga bendruomenės ruošiuose minėjimuose surinktos aukos turi būti persiunčiamos LB centrai, kuris jas visas kartu ir svariai persiųstų toliau pagal aukotojų skyrimus. Šios deklaracijos užuomazga yra praėjusių metų Cicere: bendruomenės ruošime minėjime kaiturios įsakmiai dedikuotos aukos nepasiekė nurodyto adreso. Vis dėlto pasiūlymas iš rezoliucijos degraduotas į vargiai beapibrėžiamo pobū-

džio protokolinių nutarimą. Mat, vengta prarasti ALTO vadų malonę, galbūt tik įsivaizduojamai turimą.

Naujon valdybon išrinkti savi bendruomenės aparato žmonės. Nepraėjo trys ryškiau politinėse grupėse užsiangažavę. Bendruomenės keltas darosi vis daugiau nepriklausomas nuo politinių grupių.

St. Pilkos poezijos recitalis 128 ir Alg. Landsbergio "Penki stulpai turgaus aikštėje" II 4 yra priskirtini prie lietuviškųjų pastangų ryšių su pasauliu beieškant. Studentų S-gos organizuotas recitalis, pagal primuosius skelbimus, skirsimas pasaulinių autorių lietuviškiesiems vertimams, vėliau buvo sulietuvinatas, įvedant lietuvių autorių, ir su-provincialintas, pridendant kitokio pobūdžio programos. Landsbergio pjesės anglišką versiją buvo rodoma puošnioje, tačiau teatrui mažai pritaikintoje salėje. Sekančiais dviem savaitgaliais bus pakartojamas Chicagoje, o kovo 6 kitos amerikiečių trupės premjera New Yorke.

Tai pirmasis lietuviškosios dramos tiltas į švietimaučius, lietuviškas autoriumi, tematika ir net autentiškais veikėjų vardais Aldona, Antanu, Rumuno Vintila Horia laimėta

(Nukelta į 14 psl.)

NAUJOS TAISYKLĖS NEPILIEČIŲ ATŽVILGIU

Neseniai valdžios išleistas taisyklės liečia nepiliečių asmenų keliones į komunistų kraštus. Dabar šios taisyklės liečia ir nuolat Amerikoje gyvenančius nepiliečius, kuriems, kaip ir Amerikos piliečiams yra neleidžiama keliauti į kai kuriuos komunistų kraštus. Šie kraštai yra Albanija, komunistinė Kinija, šiaurės Korėja ir šiaurės Vietnamas.

Naujos taisyklės be to reikalauja, kad nepiliečiai, turį intenciją aplankyti kitus komunistinius kraštus, turi pirma gauti leidimą (Form I - 131). Šie kraštai yra: Bulgarija, Čekoslovakija, Estija, Vengrija, Latvija, Lietuva, Lenkija, Rumunija, Vokietijos Sovietų Zona, SSSR ir Jugoslavija. Kūba neseniai buvo pridėta prie šių kraštų.

Kortelę (Alien Registration Card). Tačiau pagal naujas taisykles nepiliečiai, norį keliauti į bet kurį aukščiau išvardintą kraštą bet kuriam laikui, turi gauti grįžimo leidimus ir juos parodyti grįžtant į JAV.

Šios taisyklės yra netaikomos nuolatiniai Amerikoje gyvenantiems nepiliečiams, bet dabar esantiems už JAV ribų. Jie grįždami turi parodyti savo Registracijos Korteles.

VIENYBĖ

The Oldest Lithuanian newspaper, established by Juozas Paukstys in 1886, is published weekly by Juozas Tysliava at 192 Highland Blvd., Brooklyn 7 N. Y. Tel. AP 7-7257. Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office of Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Advertising rates on application.

YLOS MAISE NEPASLĒPSI

Dirva purvais drabstė Vienybę už nusistebėjimą jos elgesiu su Raila. Dabar Raila praregėjo, kad čia kažkas neaiškiau ir stebisi kodėl skaitytojai kritikuoja jį, bet ne Gaidžiūną. Apie tai pats Raila parašė Kanados laikrastyje.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Prieš kurį laiką VIENYBĖS lietuviškos Chicago skyriuje pasirodė žinutė, kad čia kagiškiai stebisi DIRVOS dėkingumu savo šului B. Railai, kuris pasireiškė Railą kritikuojančių "laiskų" paskelbimu DIRVA į tai atsakė koliojimus. Girdi, aš esąs "mauras", bet ne tas garsusis maurus, vadovavęs Venecijos kariuomenei, bet... dumblas, vandens žales!

Iš DIRVOS vapaliojimų reikėjo suprasti, kad skaitytojų laišku į to laikraščio puslapius patenka automatiškai, visai be redakcijos žinios, ir niekinanti kritika nėsanti, grubiai tariant, spyriali į Railos užpakalį, bet tik draugiški patakšnojimai per petį: honoraras "a la Dirva". Aš nežinau, ar kas nors patikėjo tokiu aiškinimu, tačiau, atrodo, pats Raila kurį laiką dar bandė panašiai tikėti. Bet tiesos, kaip ylos maīše, nepaslėpsi — ji vis tiek kada nors kur nors turi išlįsti. Taip buvo ir šiame atsitikime.

"Kai kartą rašydamas lietuviško žurnalizmo reikalais pastebėjau, kad Amerikos lietuviai laikraštiniškai dirba labai sunkiomis sąlygomis ir už tai yra labai menkai arba nieku neatlyginami, tai DIRVA tuoj paskelbė vieno skaitytojo laišką, kad už spausdinimą tokių rašinių, kaip mano kronikos, ne iš laikraščio galėčiau laukti kokio atlyginimo, o tik greičiau dar turėčiau jam primokėti už malonę."

Ilgai kentęs Bronys Raila š.m. vasario 1d, staiga graudžiai pravirko J. Kardello Montrealo Nepriklausomos Lietuvos puslapiuose. Ilgokame, bet smagiai skaitomame, kaip paprastai, straipsnyje "Apie tuos, kurie rašo ir apie save, Raila aiškina sau ir kitiems, kodėl gi jo straipsniai netinka DIRVAI. Jis skundžiasi, kad jo akimirky kronika, kurioje jis bandęs rimtai pasiaiškinti dėl jam daromų priekaištų, DIRVOS redaktoriaus nebuvusi paskelbta. O ten tarp kito Raila konstatavęs:

Po to ir pačiam Railai, atrodo, atsivėrė akys, jis ne tik nenusiuntė pinigų Gaidžiūnui už ankstyvesnių kronikų atspausdinimą, bet net išdrįso pasiteisinti, kad Dirvoje yra dar ilgesnių straipsnių, kurie eina savaitėmis ir mėnesiais. Be to ir paties Gaidžiūno vedamieji esą nuobodūs, nes, "nors ir išskaldyti atskirais gabalais, bet liečia amžinai tas pačias temas", o lietuviai iš esmės mėgstą ilgus daiktus, kaip pvz. kelionės, jau nekalbant apie kalbas įvairiuose parengimuose ir pobūviuose. Gale Raila rezignuojančiai pareiškia, kad jei DIRVOS skaitytojai nori, jog žurnalistas jiems išdėstytų problemą per tris minutes ir dar tuo pat metu suteiktų pramogą, tai jis pilnai sutinka, kad jų daugumai nemokąs, negalįs ir nenorįs rašyti. Girdi, čia atsitiko, bet vis dėlto nepadarė tiesios išvados iš jam žinomų faktų. Be reikalo jis kalba apie Dirvos "skaitytojų daugumą". Reikalas sukasi ne apie "skaitytojų daugumos" nuomonę, bet apie redaktoriaus norą kažkodėl suniekinoti savo šviesiausią bendradarbį. Tą jis atlieka "skaitytojų laišku". Metodas toks keistas, kad apie jį buvo verta trumpai paminėti ir VIENYBEJE. Kad tai tiesa, manau, dabar jau niekam negali būti abejonių.

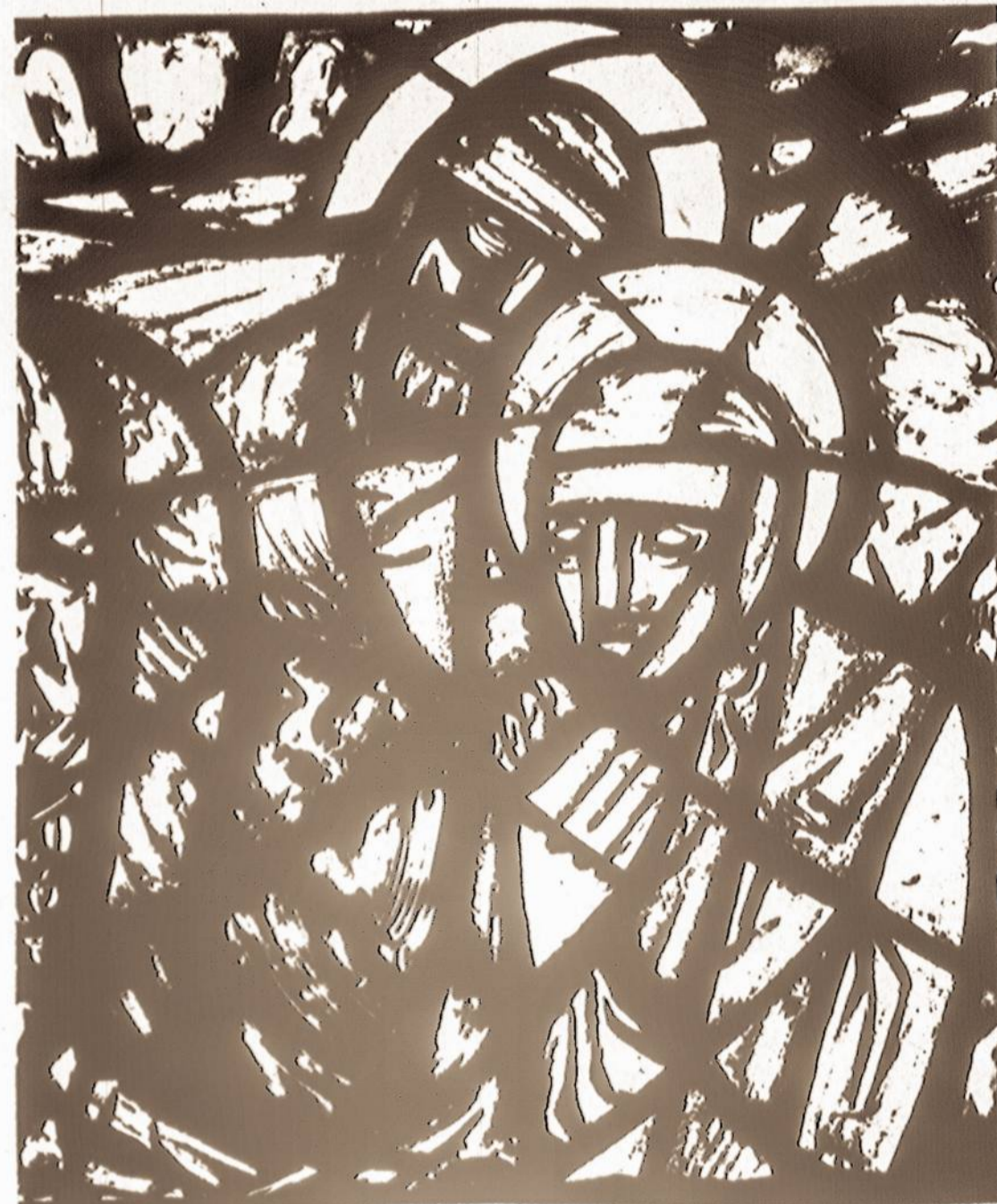
"Kai kartą rašydamas lietuviško žurnalizmo reikalais pastebėjau, kad Amerikos lietuviai laikraštiniškai dirba labai sunkiomis sąlygomis ir už tai yra labai menkai arba nieku neatlyginami, tai DIRVA tuoj paskelbė vieno skaitytojo laišką, kad už spausdinimą tokių rašinių, kaip mano kronikos, ne iš laikraščio galėčiau laukti kokio atlyginimo, o tik greičiau dar turėčiau jam primokėti už malonę."

"Jūs man, persikošėjusiam vilkui, daug padėjote atitrinti akis. Man irgi vilioja įvairios kitokios pramogos — ilgos kelionės, ilgos kalbos ir net ilgi straipsniai."

V. Mazelio nuotrauka Praeitą sekmadienį, Almas galerijoje, Great Neck, L. I., įvyko dailininko Viktoro Vizgirdos tapybos ir vitražų parodos atidarymas. Nuotraukoje: dailininkas V. Vizgirda, Aidų redaktorius poetas Leonardas Andriuskis ir skulptorius Vytautas Kažuba.

Parodos

Golgota (vitražas)

Dail. V. Vizgirda

Sėdinti motoris

Dail. V. Vizgirda

A. RŪKŠTELĖS PARODA DETROITE

Detroito Lietuvių Kultūros Lietuviškų peizažų, natūrali klubas ruošia dail. Antano Rūkštelės meno parodą, kuri vyks kovo 5, sekmadienį, Rūkštelės meno paroda Detroito, Pirmojo įvyko 1957 m., Kirby III. Parodos atidarymas bus 4 val. p.p., tačiau svečiai galės pradėti lankytis 2 val. Parodos lankymas nemokomas.

Bus išstatyta lietuvišką gyvenimą liečiančių figūrinių kompozicijų, lietuviškų ir ne-

mortų ir k., viso apie 40 paveikslių. Tai bus antroji dail. Parodos atidarymas bus 4 val. p.p., tačiau svečiai galės pradėti lankytis 2 val. Parodos lankymas nemokomas. Paroda tęsis visą savaitę ir bus uždaryta sekmadienį, kovo 12, 6 val. p.p. A. V.

Vasario 16 minėjimas

Paterson, N. J. — Lietuvos nepriklausomybės minėjimas įvyksta šį sekmadienį, vasario 19. Iš ryto 10 val. 30 min. šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje, 147 Montgomery Place, bus pamaldos už tėvynę, o 3 val. p.p. Our Lady of Lourdes mokyklos salėje, Butler St. (prie River ir Lyon St.) iškilmingas susirinkimas. Kalbės žymi visuomenininkė Emilija Čekienė iš Brooklyno. Meninę dalį išpildys viešnia iš Philadelphia smulkininkė Brigita Pompolytė, akordeonu pagros ką tik iš Vokietijos atvykęs Jonas Stankaitis. Be to, dainuos mergaičių kvartetas, bus

piano muzikos, deklamacijų ir kt. Programa bus graži, įvairi ir įdomi. Ta dieną visi Patersono, Cliftono, Passaic, Bloomfieldo, Fair Lawn, Maywoodo ir artimesnių bei tolimesnių vietovių lietuviai kviečiami šame minėjime dalyvauti. Įėjimas laisvas ir nemokamas. KOMITETAS

Kada gi vyrai pasibučiuos?

PRANĖ LAPIENĖ

Kai kurie Vienybės bendradarbiai, minėdami Dirvos vyriausijį redaktorių, prie Jo pavardės prigeria žodelį agronomas. Įdomu kodėl? Agronomai mūsųose visada buvo ir yra gerbiami. O jei kas jų sugeba sklandžiai pareikšti savo mintis, reikia tik pasigerėti. Gabus Žurnalistikoj ir Kęstutis Gaidžiūnas, turbūt Dirvos redaktoriaus sūnus. Jei taip, tai išeitų, kad ne vien Tysliava gali didžiuotis savo sūnumi.

Piktintis reikėtų tais mūsų laikraščių bendradarbiais, kurie turi profesorių ir tikrųjų žurnalistų titulų, o savo sieksniniais straipsniais tesugeba vienas kitam įgnybti. Toki žmonės verčia labai nusiminti senus Amerikos lietuvių, kurie, laukdami naujosios emigracijos, buvo sudėję į juos daug gražių vilčių. Dabar mūsų spauda, pripildoma naujųjų ateivių, kai kuriais raštais maža ku skiriasi nuo Vienybės pirmojo gimtadienio metų, kada įvairiausiais epitetais mirgėjo lietuvių spauda. Tada drąsiai buvo naudojami tokie žodžiai, kaip žmogžudys, paleistuvis, vagis, nemokša ir panašiai. Bet tie žodžiai buvo taikomi lietuviams, daugumoje nemokėjusiems "anei rašto anei druko" ir jų visuomeniam gyvenimui vykstant kur nors karčiamoj prie baro. Kitokios kalbos gal jie nebūtų ir suprastę, kodėl būtent duoti šitam vyrui dolerį, o anam kočelą. Bet ku pateisinti dabartinių inteligentų plūdimosi su kitais? Ar dar vis nepajėgiama seni nesusipratimai išsiaiškinti?

Reikėtų imti pavyzdį iš moterų. Aš niekada neužmiršiu, kaip kartą mano sodyboj įvykus lietuvių sąskridžiui, dvi moterys karštai pasibučiavusios man aiškinosi, kad iki tol buvo susipykusios, ilgą laiką Europoj nesikalbėjusios. "Bet čia naujas mums pasaulis ir nebėra jokio reikalo pyktis. Nebeplausime padieniais tų pačių laiptų". Man malonu buvo, galvojęt kad gal ir daugelis tuo tikslu bučiavosi ir širdyje jutau didelį pasitenkinimą, kad aš prisidedu prie vienybės įgyvendinimo. Kad gi vyrai pasibučiuos.

Tiesa, šiandien vartojami kitoki žodžiai, ilgi straipsniai išmarginti svetimžodžiais, garsių žmonių raštų ištraukomis, net įmaišoma pačių moderniškiausių priemonių, kaip tai įtariant kieno nors viduriuose mikrofona esant, betgi tikslas, atrodo, tas pats: įkasti kitaip galvojančiam.

Skaitančiam daugiau negu vieną lietuvišką laikraštį, susidaro įspūdis, kad dalis lietuvių, atvykusių čia po antrojo karo, yra tikri nevidonai, tarnavę patiam nelabajam.

Dėl šito aš dažnai pagalvoju, kokia laimė, kad ne visi inteligentai išvyko iš tėvynės, kad ten liko žmonių, sugebančių dirbti kultūrinį darbą ir palaikyti visą tautą gaja. Ar čia atvykusieji ir šiandien besireiškiantieji mūsų visuomeniniame gyvenime, sugebėtų daugiau gero dabartinėj Lietuvoj padaryti, teigiamos nuomonės negaliu susidaryti. Juo labiau matant kai kuriuos taip gobšiai siekiant dolerio ir net kai ką pradedant vertinti sulig jo kišenės svarumu.

Nereikia stebėtis, jei mūsų jaunimas, palikęs Lietuvą vaikais būdami ir visą laiką siekę mokslo, šiandien negali būti suprantamas tų veikėjų, kurių galvosena seniai nusistovėjusi jų partijų ribose. Dėl šito jie, tie jauni žmonės, eina į pasaulį be didelio triukšmo, bet aiškiai matyti jų tiesiamos rankas į tą švyturį, apie kurį kalbėjo prezidentas Kennedy jo prisiekdinimo išskilmėse.

SILVER BELL BAKING CO.

A. RADŽIŪNAS, Savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona. Pyragai vedybiniams ir kitokiems pokyliams.

36-40 Stagg St., Brooklyn 6, N. Y.

Telefonas: STagg 2-5938

Vienybė, 1961 m. vasario 17 d.

Bostono mēras John F. Collins pasirašo deklaraciją Vasario 16 proga. Pasirašant dalyvavo Amerikos Lietuvių Tarybos Bostono skyriaus atstovai: Ona Ivaskienė, Edmundas Cibas, Antanas Juknevičius, Juozas Arlauskas, Jackus Sonda (pirm.), adv. John Grigalius. Mėrui įteikta dovana V. Augustino Lietuvos vaizdų albumas.

Dr. A. Margeris, K. Petrikienė ir Nepriklausoma Lietuva

Tarybinės Lietuvos spauda tebevirškina buvusių ekskursantų įspūdžius, išspausdintus Laisvėje ir Vilnyje. Mat, daugelis tų ekskursantų, išskyrus Zlatkienę iš Rochesterio, liaupsina tarybinę Lietuvą, bet niekiną nepriklausomąją. Šiuo atveju ypač pasišymėjo dr. A. Margeris su K. Petrikienė, prieš karą lankęsi nepriklausomoje Lietuvoje ir gėręjęsi jos pažanga. Be to, dr. Margeris 1940 metais, kai sovietai okupavo Lietuvą, taip rašė:

"Amerikoje yra daugiau kaip milijonas geriausių, nuširdžiausių Lietuvos sūnų ir dukterų. Jų tarpe — vienas kitas rašytojėlis, kuriam tėra pažįstami savo brolių ir sesių vargai, bėdos, ašaros. Jie turi jau šį bei tą parašę ir daugiau rašo. Jų raštus būtų galėjusios išleisti didelės Lietuvos knygų leidyklos. Bet dabar Lietuva po svetimu sparnu..."

Tada dr. A. Margeris, manydamas, kad tos "didelės Lietuvos knygų leidyklos" būtų išleisusios jo raštus, aimanavo dar kurį laiką. Bet kadangi dr. Margeriu, matyt, labiau rūpėjo jo raštų išleidimas, negu Lietuvos likimas, tai jis pagaliau apsisprendė daryti kompromisą su savo sąžine. Įdomu, kaip būtų buvę su dr. A. Margeriu, jei komunistai Lietuvoje nebūtų išleidę jo raštus. Gal ir dabar jam Lietuva būtų buvusi "po svetimu sparnu..."

Kita, mažesnio kalibro įspūdžių iš tarybinės Lietuvos rašytoja, tai K. Petrikienė.

K. Petrikienė (vidury) su sūnum ir seseria, 1934 m. rugpjūčio 21 d. pasakiusi patriotišką kalbą Kauno radijone.

Ji, kaip ir dr. A. Margeris, savo laiką lankėsi nepriklausomoje Lietuvoje ir žavėjosi jos gyvenimu, bet dabar jau labai tamsiomis spalvomis vaizduoja jos praeitį. Bet ir ji nebuvo tokia, kaip dabar. Pavyzdžiui, 1934 m. rugpjūčio 21 d. iš Kauno

radiofono ji pasakė labai patriotišką kalbą, skirtą Vilniaus krašto lietuviams. Štai tos K. Petrikienės — Jankauskaitės kalbos žodžiai:

"Brangūs Broliai ir Sesės Vilniečiai!

Litūna, kad mes esam atskirti žiaurios priešpaudos grandimi. Jau nuo ilgų amžių lietuviai yra daug kentėję nuo svetimos priešpaudos; tad dabartinė mūsų, broliai vilniečiai, padėtis verčia kiekvieną lietuvių giliau susidomėti ir rūpestingiau ieškoti būdų Vilniaus išvadavimui.

Vilniaus vadavimo reikalus ir pas mus, amerikiečius, yra aktualus. Amerikiečiai lietuviai, patys pergyvenę daug vargų — būdų svetimšalių tarpe, supranta sunkią padėtį mūsų, broliai vilniečiai, ir trokšta jums laisvės iš po žiaurios lenkų priešpaudos.

Po ilgų gyvenimo metų Amerikoje tenka stebėtis ta didele pažanga, kuri matoma dabar Laisvoje Lietuvoj, ne vien tik Kaune, provincijoje, kur lankiausi, visur didelė pažanga palyginus su senuoju gyvenimu carizmo laikais. Jaunoji Lietuva karta turi daugiau progų pasiekti mokslą. Mokyklų Lietuvoj daug ir mokslas gal bus lengviau pasiekti Lietuvoj, kaip kitose valstybėse.

Jaunoji Lietuvos karta labai pažangi, žmonės visur mandagūs, tvarka pavyzdinga. Atmenu senus laikus, kaip Lietuvoj bijodavom žandarų, kareivių ar bent kokių rusiškų valdininkų. Baisu buvo prieiti prie jų, o ypatingai kaimiečiams. Dabar rodois kitas pasaulis: Lietuvos kareiviai mandagūs, apsišvietę, tvarkingi; policija mandagi, bent kokiam reikale, visuomet nuširdžiai patarnauja. Kaimiečiams turint koki reikalą su valdininku, nereikia ponui pirma vežti paršelis ar veršelis, o tik paskui bandyt kalbėt apie dalyką. Kyšių ėmimas Lietuvoje dingęs.

Kai kuriems iš mūsų teko Amerikoje ekonominiai prasigyventi, bet mes ilgimės Lietuvos, ilgimės savo brolių, seserų. Likimo nubloksti į tolimą šalį, nors ir tarpe svetimų, bet mintimis gyvenam su jumis, broliai, sesutės. Kiekvienas svarbesnis įvykis Lietuvoj, politinis ar ekonominis, lygiai yra svarbus mums amerikiečiams, kaip ir jums.

Apie trečdalis lietuvių gyvenam tolimam užjūryj Amerikoje. Didžiumos mūsų

(Nukelta į 13 psl.)

VIENYBĖ

1886 DEIMANTINIAI METAI 1961

192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7257

VASARIO 16 MININT

Laisvame krašte gyvendami Nepriklausomybės šventės minėjimo proga su širdgėla prisimename savo tėvynę, netekusią nepriklausomybės. Ta proga kiekvieno lietuvių, stebinčio nūdienę tarptautinių įvykių raidą, širdyje kaupiasi pagiežos banga.

Laisvės šauksmas eina per pasaulį. Tačiau kiek melo ir apgaulės tame šauksme, kai jį skelbia juodžiausią vergiją praktikuojančios imperijos vadai. Ką reiškia maskvinis "išlaisvinimas", tesupranta tik "išlaisvintieji". Todėl ir šiandien laisvės vardu skelbiamas melas vis dar randa atgarsio vakaruose.

Šitokiame didžiosios politikos fone minime Lietuvos Nepriklausomybės šventę. Šiurpūs vėjai dvelkia ir iš pietų. Brazilijos Quadros, prieš pradėdamas eiti prezidento pareigas lankėsi Maskvoje, bet ne Wasingtone. Šiandien gandas eina, kad jis panaikina Baltijos kraštų atstovybes Brazilijoje. Rinksimės į masinius susirinkimus, siūšime, kur reikia, protesto rezoliucijas.

Vasario šešioliktosios prisiminimas turėtų mus paskatinti sujungti jėgas darniai ir efektingai veiklai. Kiekvienas įnašas — raštu, žodžiu ar auka — į Lietuvos laisvės kovos frontą yra reikšmingas ir svarbus. Paskirkime savo medžiaginį įnašą ir vieno sekmadienio popietę, kaip ištikimybės savo Tėvynei įrodymo demonstracija. Kartą metuose visiems lietuviams krūvon susirinkti verta ir prasminga. Tad ateikime į minėjimus visi, kad mūsų balsas būtų išgirstas ir suprastas, nes mes kalbame pavergtos ir laisvės netekusios tautos vardu.

S. D.

Manifestacija Kaune Anglijai pripažinus de facto Lietuvos valstybę 1919 m.

Neužteko paskelbti, kad Lietuva nepriklausoma...

Buvusio Lietuvos Tarybos generalinio sekretoriaus dr. Jurgio Šaulio atsiminimai apie kovą su vokiečiais dėl pirmosios vyriausybės sudarymo.

Nutarus 1918 m. vasario 16 d. Lietuvos Tarybai paskelbti nepriklausomos Lietuvos atstatymą ir pasirašius visiems jos nariams nepriklausomybės deklaraciją, buvo pasirūpinta, kad patirtų apie ją taip Lietuvos visuomenė, taip užsienis.

Todėl buvo imtasi trijų žygių: 1) buvo duota Lietuvos Tarybos organui Lietuvos Aido išspausdinti Nepriklausomybės deklaraciją, o mano buvo parašytas tai progalai pritaikytas įžengiamasis straipsnis; 2) mano buvo tą pat vakarą, L. Tarybos pavedimu, nuneštas deklaracijos tekstas Vokiečių Užs. Reik. Ministerijos atstovui paslūntinybės patarėjui v. Boninui, akredituotam prie okupacinės vyriausybės šefo, su prašymu pranešti jį Vokiečių vyriausybės žiniui, ir 3) buvo dar tą pat vakarą slaptu keliu išsiųstas deklaracijos tekstas Vokiečių reichstago nariui Erzbergeriui Berlynan.

Visų tų žygių pasėkos buvo tokios: 1) Lietuvos Aido nu-

metis su deklaracija buvo, žinoma, tuoj, dar prieš spausdinant (buvo preventyvė cenzūra), okupacinių organų konfiskuotas, pavyko tik slapta išspausdinti ir išplatinti Lietuvoj patį Nepriklausomybės tekstą atskirais lapeliais, 2) okupacinė vyriausybė nudavė iš pradžių nebylę, bet, kai vasario 18 d. Vossische Zeitung, Taegliche Rundschau ir Kreuzzeitung paskelbė mūsų deklaracijos tekstą, o reichstago Centro pirmininkas Groeberis paskaltė iš reichstago tribūnos mūsų deklaraciją, pasidžiaugdama ja ir rekomenduodama ją palankiam Vokiečių vyriausybės dėmesui, ir kai ta žinia pasiekė užsienį, — ji ėmė nestverti iš apmaudo.

Netrukus reagavo ir Vokietijos reichskancleris v. Hertlingas, kuris savo 1918 m. vasario 21 d. pr. okupacinės vyriausybės šefą baroną v. Falkenhauseną pranešė Lietuvos Tarybos pirmininkui A. Smetonai, kad Reicho vyriausybė buvusi, girdi, linkusi pri-

pažinti Lietuvos nepriklausomybę L. Tarybos 1917 m. gruodžio 11 d. nutarimo pamatu, bet L. Taryba savo vasario 16 d. deklaracija padariusi tai nebegalima. Savo pripažinimą Reicho vyriausybė turinti daryti priklausomą nuo to, kad L. Taryba grįžtu į savo pirmąją, 1917 m. gruodžio 11 d., nutarimą.

Greit po to pasirodė Vilniuje pas A. Smetoną Vokiečių vyriausybės emisaras prof. M. Beringas, kuris įleškojo išleities iš susidariusios padėties. Reikia, mat, žinoti, kad Vokiečių reichstagas, ypač Centro ir Socialdemokratų frakcijos, prieš imdamosi Vokiečių — Sovietų taikos sutarties ratifikacijos, reikalavo iš Reicho vyriausybės, kad būtų greičiau surastas būdas pripažinti Lietuvos nepriklausomybę. Todėl Reicho vyriausybė atsirado labai nemaloniųje padėtyje.

Nelengvoje padėtyje pasijuto ir L. Taryba. Iš vienos pusės ji, paskelbusi savo vasario 16 d. deklaraciją, nebegalėjo ir nebenorėjo trauktis atgal ir išsižadėti savo kartą padaryto nutarimo, iš antros pusės jai buvo taip pat svarbu išgauti nors ir iš Vokiečių vyriausybės savo paskelbtosios nepriklausomybės pripažinimą, kad galėtų toliau pradėti žygius savo vyriausybei sudaryti.

tęsiama →

VIENYBĖ, 1886, II, 10

Uzgime tas jaunas rasztelis vardu Wienibe tarpe lietuwninku, tejp kajp uztekejo tykra zwai-gzde, kuri sawo szwiesa kitas perauksztis, ir wysa czesa wajkszczios keliu tejsybes ne-

sziodama ing namus Wienibe ir sutikima.

Su druta szyrdze, ir ne perlauzta wale stowosimes but inpedzejs giaro artojaus, kurys suimdamas zagre in rankas, nesidajro, o stowojasi waga ligiai ir tiesiog nuwest.

DEIMANTINIO FONDO RĖMĖJAI

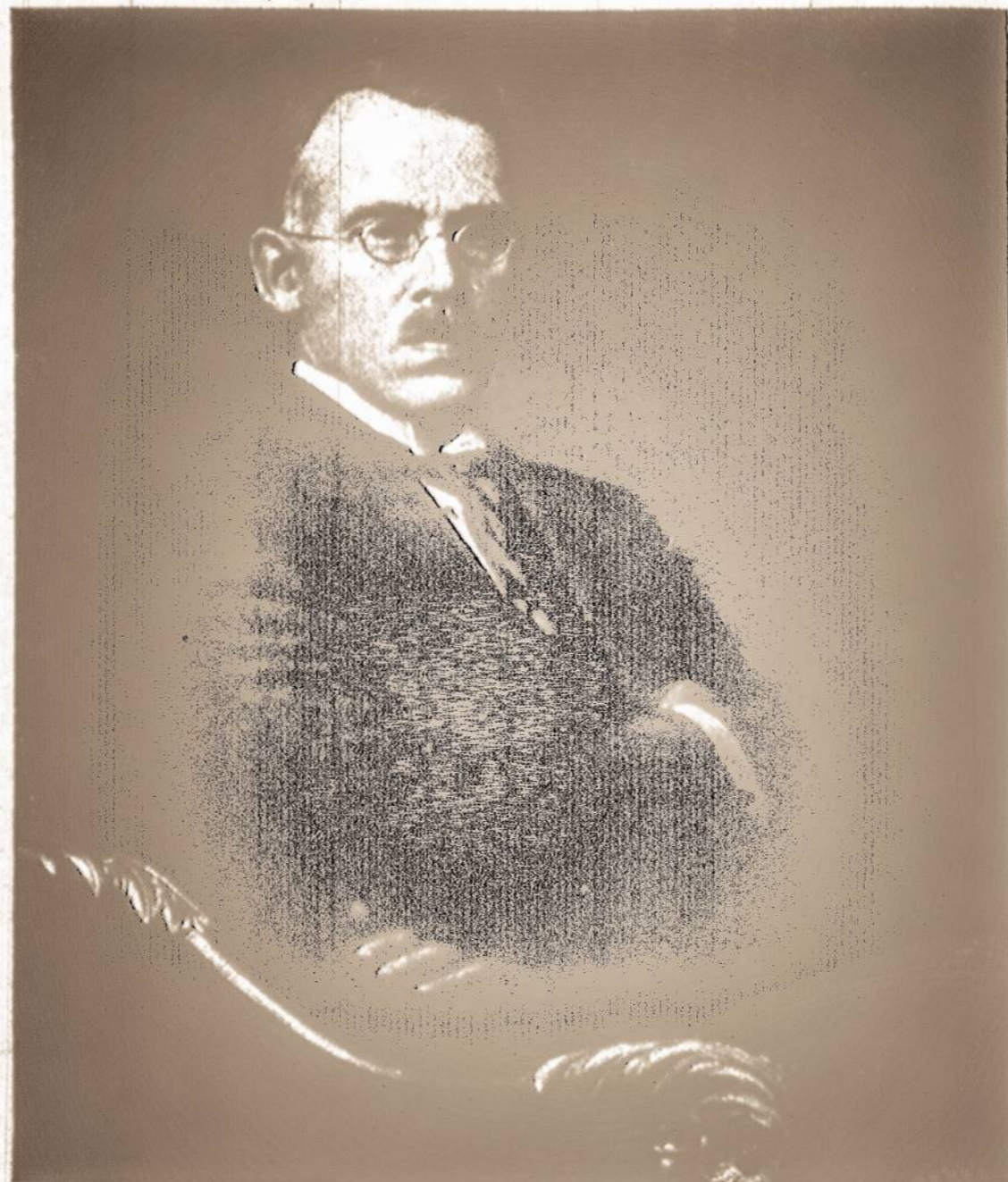
J. Borden-Bagdžiūnas Matteson, Ill.	20,00
J. Liubinskas Bayonne, N. J.	5,00
J. Liberis Amsterdam, N. Y.	5,00
A. Ryliškis Brooklyn, N. Y.	3,00
R. Šarkienė Brockton, Mass.	3,00
T. Blinstrubas Chicago, Ill.	2,00
St. Čepas Brooklyn, N. Y.	1,00

Vistems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame.

Š praeities Tavo sūnūs...

Ach brolej mieli, szyrdys pliszta isz džiaugsmo skajtant tas jusu gromatas. Isz ju taj pasyrodo norai jusu, ka iki sziolej gejdet. Trum-paj jumis atsakome, jog jusu norus stowosimes uzspakalt byle tyk intikt del jus. Neatbojam ant to kaszto, kuri del garbes sawo broliu iszdejom. Tegul wyskas mus prapuola, ale ne del ko kito tyktaj del paauksztitimo garbes ir naudos musu broliu lietuwninku.

VIENYBĖ, 1886 m.

Dr. J. Šaulys

DR. JURGIS ŠAULYS, kurio atsiminimus čia spausdiname, buvo visų Lietuvos valstybės nepriklausomybės įvykių liudininkas nuo pat 1918 m. vasario 16 d. Buvęs Lietuvos Tarybos generalinis sekretorius, pirmasis jos vicepirmininkas, atstovavęs Lietuvos valstybę Vokietijoje, Šveicarijoje, Italijoje ir Lenkijoje, dr. Jurgis Šaulys mirė 1948 m. gruodžio 18 d. Lugano, Šveicarijoje. Gimęs 1879 m. balandžio 5 d., dar prieš pirmąjį pasaulinį karą baigęs aukštuosius mokslus su filosofijos daktaro laipsniu, dr. J. Šaulys taip pat buvo žinomas kaip publicistas, savo straipsnius lietuvių laikraščiuose pasirašinėdavęs Bekampio slapyvardžiu.

D. Nargelevičius

Tęsinys

Antras kartu paskelbtas atsišaukimas skambėjo:

“Lietuvos karžygiai!

Su didele širdgėla skaičiau jūsų raštą. Pavojus, kurį Jūs nurodėte, buvo valdžiai tiksliai žinomas. Daug kartų ir visais būdais ji buvo įspėjama. Lietuva atsidūrė kryžkely, kuris buvo visai tautai aiškus, bet deja, ne vyriausybei. Susipažinęs su įvykiais, kreipiausi į Respublikos Prezidentą Dr. Grinių, nurodydamas, kokia gali būti išeitis iš susidariusios padėties.

Bet su dideliu skausmu turiau nustatyti, kad įsiai nesiteikė įvertinti padėties rimtumo. Mano, kaip ir kiekvieno lietuvių, yra šventa pareiga ginti Lietuvos Valstybę ir Tautą šiuo tragiškiausiu jos gyvenimo metu. Todėl, pildydamas šią pareigą, pasiryžau priimti uždedamą man šią svarbią našą ir pasiėmęs valstybės vado pareigas eiti įsiai, kol pati tauta, teisėtu keliu pašaukta, išves kraštą iš susidariusios padėties.

Sunkių bendrų su tavim — Lietuvos kariuomene 1918 — 1920 m. m. kovų atsiminimas duoda man gilaus įsitikinimo, kad Jūsų pasišventimas Tėvynės Motinos gerovei liko tas pats ir Jūsų pažadas padės įveikti visas Lietuvos priešų žabangas.
1926 m. gruodžio 17 d. Kaune”
(pas.) A. Smetona

Nepaisant V. Sidzikausko įkalbinėjimų ir Plechavičiaus grasinimų, tik apie 10 val. vakaro Slezevičiaus kabinetas sutiko atsistatydinti, o dr. K. Grinius tą atsistatydinimą priimti.

Po to dr. Griniaus buvo patvirtintas naujas ministerių kabinetas šios sudėties:

Ministeris pirmininkas ir užsienio reikalų ministeris prof. A. Voldemaras, seimo atstovas, finansų ministeris dr. P. Karvelis, seimo atstovas, vidaus reikalų ministeris pulk. lt. Antanas Merkys, švietimo ministeris dr. L. Bistras, seimo atstovas, žemės ūkio ministeris agronomas J. Aleksa, seimo atstovas, susisiekimo ministeris inž. J. Jankevičius, teisingumo ministeris teisininkas St. Šilingas, vidaus reikalų min. pulk. I. Musteikis, valstybės kontrolierius dr. A. Milčius, seimo atstovas.

Anot RYTO, 1926 m. gruodžio 18 d. naujos vyriausybės politinis veidas atrodė taip: Prof. A. Voldemaras, plk. Merkys ir pulk. Musteikis tautininkai, Aleksa ir Jankevičius — ūkininkų partija; dr. Bistras ir dr. Karvelis — krikščionys demokratai, S. Šilingas — ūkininkų sąjunga; dr. Milčius — darbo federacija.

Įdomu, kad, paskelbus naujo kontrolieriaus paskytimą, naująją vyriausybę užmiršo

ADVOKATO D. NARGELEVIČIAUS ATSIMINIMAI

GRUODŽIO 17

PERVERSMO GENEZĖ

Kas verkė, o kas džiaugėsi...

paskelbti buv. kontrolieriaus J. Mašiotą atleidimą. Atrodo, kad tai įvyko dėl to, kad J. Mašiotas nebuvo suimtas ir kartu internuotas su kitais vyriausybės nariais. Jis laimingai pramiegojo tą lemtinę naktį savo bute ir tik iš ryto, eidamas sveikinti dr. Griniaus, sužinojo apie įvykius.

Nemažiau įdomus ir paskelbtas naujas vyriausybės sudarymo aktas, po kurio, be įprastų respublikos prezidento Griniaus ir ministerio pirmininko Voldemaro, dar pasirašė krašto apsaugos ministeris pulk. Merkys ir l. e. vyriausiojo štabo viršininko pareigas pulk. Skorupskis, vienas iš vyriausiųjų perversmo organizatorių.

Be to, kaip matyti iš to paties RYTO numerio informacijos

“Respublikos prezidento pavestąjį prof. Voldemarui sudaryti ir jo vakar vakarą sudarytąjį ministerių kabinetą Valstybės Vadas p. A. Smetona patvirtino ir kabinetas nuo tos pat valandos jau pradėjo veikti”.

Nuverstosios vyriausybės nariai liko internuoti iki gruodžio 18 d., iki atsirado pulk. Skirpa ir paaiškėjo, kad Panevėžyje stovinčios divizijos vadas pulk. Jakaitis atsisakė nuo savo sumanymo žygiuoti į Kauną teisėtai padėčiai atstatyti.

Padėties legalizavimas

Padėčiai legalizuoti liko tik per seimą praveisti prezidento perrinkimą.

Normaliai būklei esant, tai būtų neįmanoma, nes partijos, sudariusios vyriausybę buvo mažumoje. Tačiau konstitucijos 41 straipsnis, apie kurį jau rašiau, leido prezidentą išrinkti, bet kuriam atstovų skaičiui dalyvaujant posėdyje. Tas straipsnis ir “moralinis spaudimas” leido išrinkti ir naują prezidentą.

Vyt. Maželio nuotr.

Nors rinkimų metu man teko būti posėdžio salėje publikai skirtoje vietoje, bet, kad neprasilenkus su tiesa, o ji tik viena man rūpi, čia perduosiu RYTO 286 Nr. (1926 m. gruodžio 20 d.) aprašymą.

→ tęsiama

Antanas Smetona su generolais - Rastikiu, Černium ir kt.

Lietuvos respublikos prezidentas Antanas Smetona su savo vyriausybės nariais, J. Audėnu, K. Šakeniu, A. Merkiu ir kitais, viename iš paskutinių iškilimų Kaune.

Ministeris Pirmininkas prof. A. Voldemaras

PADĖTIES LEGALIZAVIMAS

Didysis istoriškas Lietuvos seimo posėdis.

Seimo posėdis, suauktas naujam prezidentui išrinkti, prasidėjo sekmadienį gruodžio 19 d. 13 v. 30 min. Posėdį atidarė seimo pirmininkas dr. J. Staugaitis. Atidengęs posėdį, dr. Staugaitis perskaitė buv. respublikos prezidento atsistatydinimo raštą, po to paskaitė ir savo paties atsistatydinimą nuo pirminkavimo seimui.

Po to renkamas seimo pirmininkas, kuriuo išrenkamas buv. respublikos prezidentas A. Stulginskis.

Toliau posėdžiui pirmininkaujant naujam pirmininkui, įvyksta valstybės prezidento rinkimai.

Posėdyje dalyvauja 43 atstovai (be opozicijos). Respublikos prezidentu išrenkamas absoliučia balsų dauguma Antanas Smetona, pirmasis Lietuvos valstybės prezidentas.

Išrinkimas lydimas tokiomis griausmingomis entuziastiškais "valio", kokių seimas negirdėjo dar nė vieno karto.

Naujai išrinktas prezidentas daro priesaiką, kurią priėmė Ekscel. Arkivyskupas Metropolitai Skvireckas.

Prezidento priesaikos momentas nepaprastai iškilmingas, jaudinantis ir graudus; daugelio atstovų ir publikos akyse ašaros.

Taip pat nepaprastai jaudinantis buvo momentas tuoj po naujojo Respublikos Prezidento išrinkimo, kada Jį pradėjo sveikinti seimo, Kariuomenės ir visuomenės atstovai.

Arkivyskupas Metropolitai Skvireckas

menyse tautininkų ir krikščionių demokratų visuomenės, lyg suburdamas tas dvi tautiškasias krašto jėgas viename pasiryžime, kad taip gražiai jau įvyko ir, esame tikri, truks ir toliau didžiausiai Lietuvai gerove ir josios laisvei.

Posėdis baigėsi apie 14 val. 30 min.

Toliau seimas 15 v. 30 min. susirinko į 3-sios sesijos pirmą posėdį. Išrinkęs pirm. A. Stulginskį, I-uoju vicepirmininku kun. M. Krupavičių, II-uoju dr. K. Ambrozaitį, seimas išsiskirstė.

Tulzies liejimas

Tame pačiame RYTO numeryje redakcijos vardu Eduardas Turauskas ir Liudas Gira sveikina naujai išrinktą prezidentą šiais žodžiais:

"Garbingasis Tautos ir Valstybės Vadel Tautos valiai pastačius Tamstą Valstybės viršūnėje ir įtikėjus Tamstai Lietuvos likimą, teikis priimti mūsų redakcijos ir visų jos bendradarbių vardu kuo širdingiausiai sveikinimus ir linkėjimus garbingai pakelti sunkią Valstybės Vado našta ir sukurti Lietuvai šviesią ateitį."

Vedamajame, užvardintame "Tautos valia", redaktorai dėsto: "Pirmausiajai galima neabejotinai konstatuoti — tai, kad paskutinių poros dienų įvykiai pareiškė tikrąją Tautos valią geriausiojo ir tautiškausiojo visuomenės elemento atstovavimą. Tiesa, šio pavasario seimo rinkimų dėka prie valstybės vairo buvo pastatyti to-

ki žmonės, kurių darbai parodė galvojančią visuomenę, nežiūrint partijų ar nusiistatymų skirtumo, kad jei ir toliau jų rankose pasiliks valstybės likimas — mes padėsime ir laisvę ir nepriklausomybę ir raudonoji bolševizmo banga užplaus Lietuvą."

Matydama vis didėjantį raudonąjį pavojų ir įvertindama tą kriminalinį pasingumą su kuriuo buv. vyriausybė priimdavo visus jai teikiamus įspėjimus ... Kariuomenė, kuri tiek aukų yra padėjusi ir tiek kraujo praliejusi, begindama Lietuvos Nepriklausomybę — pasiėmė gelbėjimo iniciatyvos.

Nors sauja kenksmingų politikų ir kriminalistų kaip Plečkaitis, kuris karpė telegrafo vielas 1919 m., kad pakentus Lietuvos kariuomenę gintis nuo bolševikų, arba Markelis, kuris seimo posėdžiuose lėmė galą Lietuvos Nepriklausomybei, galėjo tyčiotis iš švenčiausių tautos jausmų gana ilgai. Nors eksministeriai, kaip Slezevičius, kuris niekada nežinojo, ko noris ir kur einas su savo beprincipėje politika, arba Požėla, bolševikų komisaras, kuris intensingai bolševikino kraštą — galėjo ilgokai žaisti su Lietuvos nepriklausomybe. Vistiek atėjo laikas, kada garbingieji kariai privalėjo visos kariuomenės ir visos visuomenės vardu pasakyti tiems sąmoningai kriminaliniams politikams — gana ir toks išganingasai visam kraštui "gana" buvo jiems pasakytas naktį iš gruodžio 16 į 17 d.

Ne laikas dar minėti atskirų pasišventėlių nuopelnus prieš Lietuvą dėl jų kilnaus pasiryžimo. Bet mes laikome savo garbingą pareigą žemai nulenkti galvą prieš visus tuos, kurie viską pastatė ant kortos — savo laisvę ir gyvybę, kad atvauduotų Lietuvą nuo kenksmingų avantiūristų saujos...

Antras dalykas, kurį mums tenka pabrėžti — tai kiek supuvusi buvo senoji vyriausybė, kiek sukirmijusi iš pat vidaus, kokią baisią kilpą kabino ji Lietuvai ant kaklo, kad nesirado nė vieno žmogaus, kuris būtų ryžęsis mirti ją begindamas ir kad neriekėjo nė vieno šūvio, kad ją, kaip visos Lietuvos gėdą, nušluoti!"

Atrodo, kad parlamentinės partijos — krikščionių demokratų — oficiozo vedamajam parlamento collegy adresų net per daug išlieta tulzies ir pavartota visais atvejais nekorrektiškų, pasakytiau, net neleistinų išsireiškimų.

Bet RYTO redaktoriams dar ir to neužteko.

Kitame paslapyje didelėmis raidėmis atspausdintas tokio turinio atsisaukimas:

"Budėkime! Tikriausiomis mūsų turimomis žiniomis, iš karto moraliai perblokšti buv. ministeriai ir visoki socia-

Švietimo ministeris L. Bistras pagerbia Kalvarijos šaulį.

listų "lyderiai" pradeda atskvošėti ir landyti po pažįstamų prieškambarius savo padėjimui išaiškinti ir sau simpatikų susirasti. Tautos ir kariuomenės valia pastatytoji vyriausybė privalo budėti, kad Tautos žudytojų — politikų gaujos nebūtų galandamas jos pašonei peilis."

Iš kronikos skyriaus matosi, kad redakcijos pakelta nuotauka persimetė net į viešuosius darbus mieste, kur pas darbininkus pastebėtas dvigubas — trigubas darbingumo pokėlimas.

Teisingumo Min. S. Šilingas.

Aplamai pakeltą nuotauką šiek tiek gadino Varšuvos radijo gruodžio 19 d. pranešimas, kad lenkai esą nusistatę į Lietuvos įvykius ir vidaus reikalus nesikišti, nes lenkai dėl tų įvykių jokios baimės nejaučia ir jokių išorinių komplikacijų nelaukia. Tačiau esą abejotina, ar Lietuvos politikai nepradės rivalizuoti savo tarpe (savitarpio kovos).

Krikščionių bloko organas RYTAS, klaidingai manydamas, kad gruodžio 17 d. įvykiai yra krikščionių demokratų laimėjimas, priešingai parlamentarinei etikai ir paprastam žmoniškumui (gulinčio nemušama) nepagalilėjo šlykščiausių epitetų savo parlamento collegom (red. E. Turauskas buvo III seimo narys) ir jų pastatyta vyriausybę. Juo labiau, kad liaudininkų, kartu ir socialdemokratų koaliciinis laikraštis LIETUVOS ŽINIOS karo komendanto dar nebuvo leistos ir puolamieji gintis negalėjo.

Jieškant dialogo su tėvyne...

(Atkelto iš 7 psl.)

Dairykimės toliau. Knygų lentynėlėse esame įrikiavę iš okup. Lietuvos "pasiskolintais" ir čia padaugintais leidiniais, iš okupanto leidžiamos spaudos išgnybę, savojon dedame lietuvių menininkų darbų reprodukcijas, Lietuvos vaizdų foto nuotraukas. Nusiperkam knygynuose, džiaugiamės ir kitiems parodome pulkias Lietuvos Liaudies Meno knygas. Įdėmiai sekame ir rašomiems išėivijoje mokslu darbams davinių ir patikslinimų jieškome okupacijoje parašytų lietuvių mokslininkų studijose.

Niekas nenugąstauja ir neįtaria, jog tai būtų artėjimas į susitaikimą su sovietiniu okupaciniu režimu.

Bendravimas su pavergtais lietuviams nėra bendravimas su Snieckum, Niunka, Paleckiu...

Mes galime tik džiaugtis, kad pavergtas lietuvis ir sunkiaustose sąlygose dirba kūrybinį darbą, garsina Lietuvos vardą, geba nuleikti jo kūrybai taikomus okupanto varžtus, tarp eilučių išreikšti savo sielvartą, meilę savo kraštui, panieką okupantui. Tokia kūryba džiaugiasi mūsų broliai krašte, džiaugiamės, gėrimės ir didžiuojamės mes, išėiviai.

Tiesa, šiandieninis bendravimas vyksta viena kryptim. Lietuvos okupantas neleidžia išėivijoje sukurtas menines-kultūrinės vertybes padovanoti pavergtam lietuviui. Jis lietuvius laiko atitvėręs nuo išėivijos aruodų.

Ikšiolinių "maņu" balansas nėra išlygintas. Kažkokiais keistais išrovavimais okupantas kartą drįso žurnale Pergalėje išspausdinti dvi ar tris satyras iš Antano Gustaičio rinkinio "Anapus Teisybės."

Išėivijoje mirus rašytojui Vincui Krėvei, okupanto leidykla pradėjo leisti kai kuriuos jo rašytų tomelius. Leidžia... bet nutyli V. Krėvės prieš okupantą padarytus pareiškimus.

Tai ir viskas iš stambesnių vertybių "apsikeitimo".

Pelediski akcijojimai ir kas toliau

Pastaruojų metu lyg ir padažnėjo ūbavimais užmezgti bendradarbiavimą su išėivija. Kas nori — gali tų ūbavimų klausytis ir gali praleisti negirdom.

Mano asmeniškų įsitikinimu, ūbautojų nuoširdumą vertėtų patikrinti. Pirmajam pradžia pakaktų jų atsakymo, kad ir į šiuos klausimus:

Ar galite užtikrinti, kad į pavergtą Lietuvą pasiųsta išėivijos spauda pasteks baudžiamą nešančią lietuvių?

Ar į viešąsias bibliotekas bus įsileista laisvame pasaulyje gyvenančių lietuvių rašytojų, mokslininkų parašyti veikalai?

Ar lietuvių kompozitorių išėivijoje sukurti kūriniai galės būti įtraukti į orkestrų, dainos ansamblių, paskirų vokalistų ir instrumentalistų repertuarą?

Ar okupanto leidžiamose spaudoje galėsit paminėti ir recenzuoti lietuvių išėivijos išleistas knygas?

Ar Vilniaus radijas galės savo klausytojams pertransliuoti (iš atsiųstų plokštelių bei magnetofono juostų) išėivijoje atliekamas muzikines kompozicijas?

Ar Vilniaus televizijoje galėsite žiūrovams parodyti filmus — kronikas iš lietuvių gyvenimo išėivijoje?

Tokie tad "pirmai pažinčiai" klausimai. Jei į juos būtų atsakyta "taip", — bendravimas gali būti įmanomas.

Ponas Žymantas paskaitės "pirmai pažinčiai" statomus klausimus, gali šūktelti "O kur politinės problemos?"

Mano supratimu, pateiktų sąlygų išėivimas būtų tik bėgų nutiesimas, kuriais vėliau būtų galima bandyti paleisti "sunkiasvorius traukinius"...

Ką sako turistai iš Lietuvos

Pono Žymanto įtaigojimas, kad susitikus su turistais reikia "visu griežtumu kelti Sovietų pagrobto Lietuvos nepriklausomybės gražinimo klausimą ir reikalauti pripažinti lietuvių tautai tą pačią teisę, kurią Maskva pripažįsta visoms Afrikos ir Azijos tautoms..."

Toks klausimas, gal kiek kitokiais žodžiais, buvo lukštenas su turistais. Atsakymas: "Balandėliai brukuonėliai, Ateikit, išlaisvinkit mus. Bronzinius paminklus pastatysim jums. Pastatysim iš medalių, kuriuos ir karves melždami užsikabiname. Norim būti laisvi ir nepriklausomi. Balandėliai, ar perprantate, jogei yra vyresnis brolis... Virpinaime kinkas mes, virpate ir tamstytės".

Kadaiše skaičiau spaudoje garbingo prelato Krupavičiaus kažkur pasakytus žodžius, kad jis ir su velniu sutiksias eiti į šnekas, kad tik pagelbėjus lietuviams ir Lietuvai.

O kad reikia jieškoti kelių ir būdų lengvinti mūsų brolių buitį bei trumpinti okupacijos metus, yra mūsų išėivijos šventa misija.

St. Žymanto Dirvoje pažertos baistos pranašystės dėl pasėkų bendraujant su tėvyne, primena labai, o! labai seniai skaitytą knygą — Peklos Garsas.

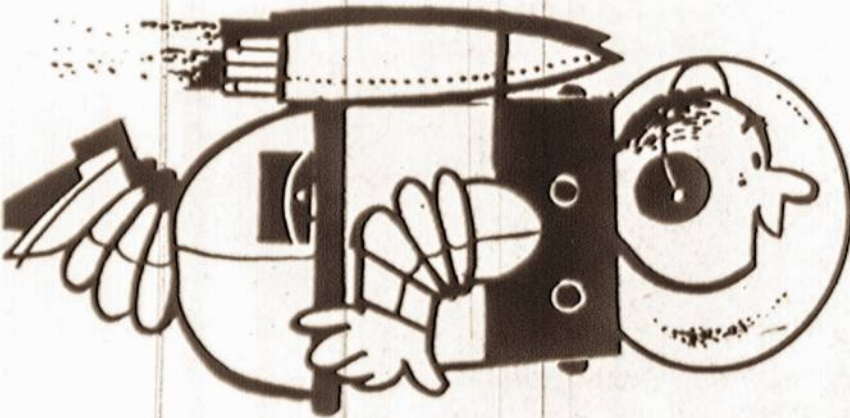
Zvilgsnis pirmyn ir atgal

Spaudoje pranašų buvo pagarsinta, kad dialogui su tėvyne vesti būsią leidžiamas žurnalas FLUXUS.

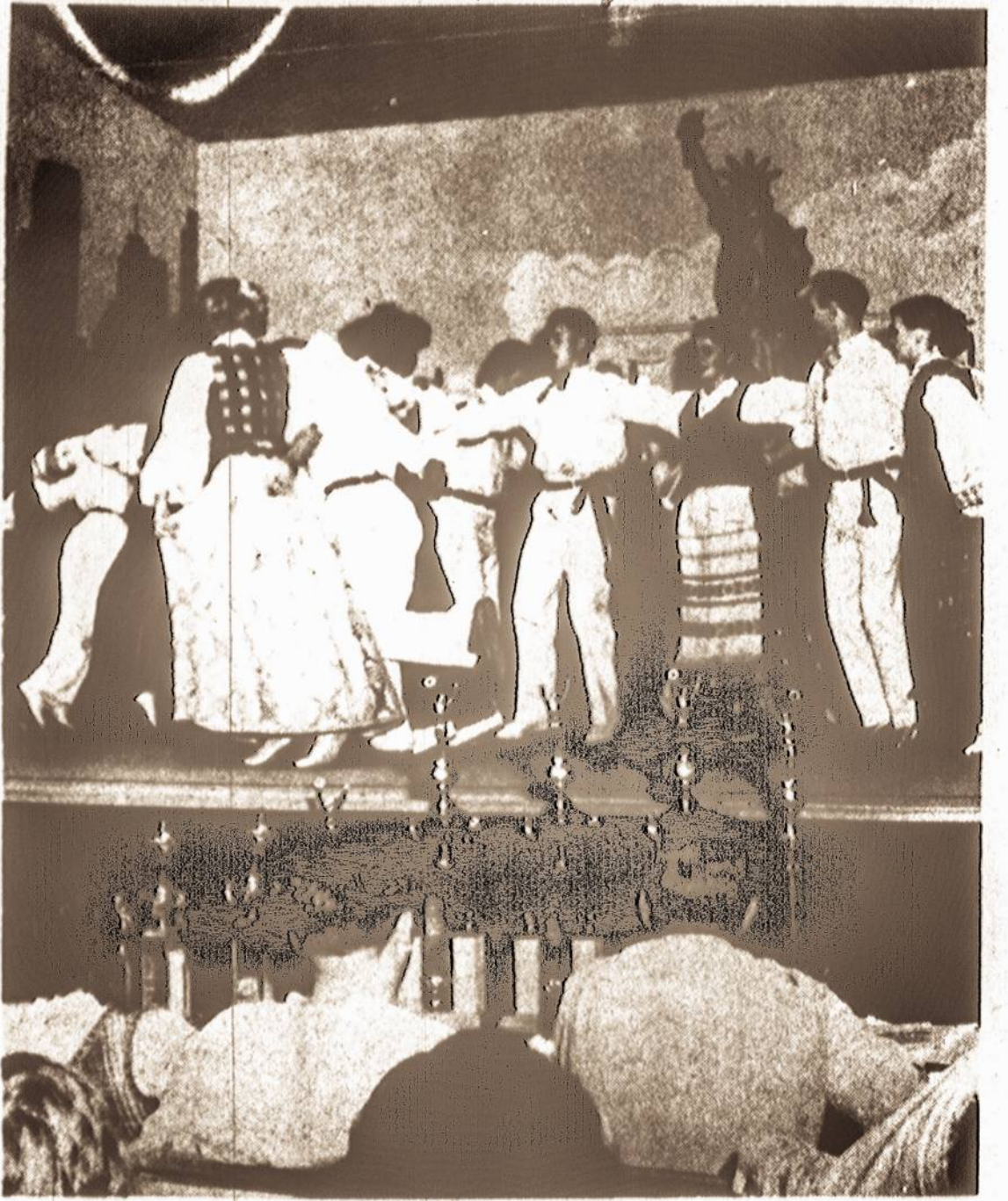
Jei žurnalui leisti kolektyvas turi intencijas tarnauti mūsų vieningam siekimui atkurti Lietuvos nepriklausomybę, bendram darbui jungti lietuvių išėivijos ir už geležinės uždangos esančias jėgas, žurnalas bus visų laukiamas svečias.

Bet... jei jis būtų pasinėšęs skelbti Kremliaus "evangelijas" ir taptų Snieckaus, Paleckio, Niunkos, Rotomskio, Preikšo ir kitų bonzų garsintuvu, tai šiandien jau galime pasakyti:

"Balandėliai, jūs turit Kremliaus išduotą bilietą, vagonan įlipote ne toje stotyje ir ne į tą traukinį".

Turizmas... į ordvę...

J. Smetonos nuotrauka

Baltimorės lietuvių tautinių šokių grupė šoka Malūng.

BALTIMORĖS TAUTINIŲ ŠOKIŲ GRUPĖ

Baltimorė, Md. — Šokių grupė buvo įkurta 1949 m. Birutės Caplikaitės pastangomis. Vadovais buvo: Lozaitytė ir Dūlienė. Nuo 1953 m. vadovauja Balys Brazauskas. Šokiams groje yra: Albertas Juškus, Stupuras, J. Lekavičius ir kt. Nuo 1958 m. grupė turi savo muzikantus: E. Višinskaitė, E. Šilgalis, A. Petrusevičius. Paminėtina E. Višinskaitė, Trečių kartos Amerikos lietuvių, dabar studijuoja muziką Washingtone. Metal iš metų grupės sąstatas keičiasi. Dabartinė grupė yra penkta.

Veikla plati. Keletą kartų pasirodė televizijoje. 1956 m. sausio mėn. šoko prezidento įvedimo (inoguracijos) proga. Annapolis irgi tautinius šokius yra matęs lietuviško ažuolo aplankymo proga. 1960 m. grupėi dalyvaujant Annapolyje paminėti birželio trėmimai. Tremtinių Draugijos, L. B. apylinkės, Balfo 64 sk., L.V.S. Ramovė ir kitų vienetų pakviesta grupė nuolat suteikia proga Baltimorės lietuvių visuomenėi pasigėrėti tautiniais šokiais.

M. Šimkus

Baltimorės lietuvių tautinių šokių grupės muzikantai: iš k. į d. E. Višinskaitė, A. Kudirka, V. Ročkus, E. Šilgalis.

Joseph Andrusis
TRAVEL BUREAU

87-09 Jamaica Avenue
Woodhaven, 21, N. Y.

Telefonas
VI 7-4477

BILIETAI PARDUODAMI
visomis susisiekimu priemonėmis
į visas pasaulio vietas

PERKANT - PARDUODANT NAMUS, AR IŠNUOMOJANT BUTUS, APDRAUDOS,
federalinių ir valstybių (Income Tax) užpildymu, pirkimui piniginių perlaidų
(Money Orders) ir įvairiausių kitais reikalais, kreipkitės

HAVEN REALTY & INSURANCE

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y. TEL. VIRGINIA 7-4477

Kasdien nuo 9 val. r. iki 9 v. v. Sekm. nuo 1 v. p. iki 5 v. v.

NORI PIRKTI AR PARDUOTI
NAMUS—TAIP PAT APDRAUDŲ
REKALAIS KREIPKIS Į

AMERICAN HOME REALTY

84-14 Jamaica Ave., Woodhaven 21,
N. Y. — (Forest Parkway stotis)

Tel. Hickory 1-5220

Advokatas William J. Drake
Licensed Real Estate Brokeris

Pagalvok apie savo ateitį — ieškok
tinkamą namą savo šeimai ir sau.
Neatidėliok, bet ieškok, ir kreipkis į

AMERICAN HOME REALTY

Šiai firmai vadovauja biznyje patyręs advokatas WILLIAM J. DRAKE. Jis gerai apylinkę pažįsta, nes čia buvo kandidatu į Kongresą. LIETUVIAMS SPECIALUS PATARNAVIMAS. Šioje firmoje apdrausk savo namus, baldus nuo gaisro. Apdrausk nelaimingus atsitikimus prie savo nuosavybės. Nė per vieną kitą greičiau nuosavybę neparduosi. Niekas kitas Tau nesuras tinkamesnių namų.

Vienybė, 1961 m. vasario 17 d.

ALT VYKDOMOJO KOMITETO PRANEŠIMAS

Jungtinių Tautų penkioliktoje sesijoje, kuri bus tęsiama kovo 7 dieną, Sovietų Sąjunga ir jos vadovaujamas komunistinis blokas kėlė didelį triukšmą vadinamojo "kolonizmo" (ar "kolonializmo") klausimu. Ginciai šituo klausimu buvo laikinai baigti, priėmus 89 balsais Afrikos-Azijos tautų pasiūlytą rezoliuciją, vietoje Kremliaus delegacijos įteikto pareiškimo, pikta puolančio Vakarų "imperialistus", primoje eilėje Jungtines Amerikos Valstybes.

Jungtinės Valstybės ir artimiausieji jų sąjungininkai susilaikė nuo balsavimo, ir tuometinis Amerikos delegatas, ambasadorius James J. Wadsworth, kritikuodamas ją pareiškė stiprių rezervacijų dėl jos turinio. Savo kalboje, 1960 m. gruodžio mėn. 14 d., jisai pastebėjo, kad "kolonizmo" rezoliucija privalo būti taikoma ne vien Azijos ir Afrikos, bet ir rytinės Europos tautoms, gyvenančioms Sovietų kolonizmo jūge.

Netrukus po to, Generalinės Asamblėjos sesija buvo pertraukta ir jos tęsimas nukeltas į šių metų kovo mėnesį. Buvo laikinai nutraukti ir debatai kolonizmo klausimu, kuris, Jungtinių Valstybių požiūriu (kaip matyti, iš buv. ambasadoriaus Wadsworth'o pareiškimo), toli gražu nėra pilnai išspręstas ir baigtas.

Bet ar kolonizmo debatai atsinaujins, vėl susirinkus New Yorke 99 tautų atstovams, šiandien to niekas nežino. Tai pareis nuo įvairių aplinkybių ir tarptautinių santykių, kurie diena iš dienos keičiasi. Naujosios JAV administracijos programa Jungtinių Tautų atžvilgiu dar nėra sutarta su kitomis draugingomis vyriausybėmis.

Todėl atrodo, kad bus tikslingiau mums, Amerikos lietuviams, Vasario šešioliktosios minėjimų rezoliucijose bei pareiškimuose statyti pirmą vietą bendrąjį Lietuvos laisvės reikalą. Šituo reikalu mes galime tikėtis iš prezidento Kennedy ir jo administracijos pilno pritarimo, nes jisai yra aiškiai ir oficialiai pasisakęs už "rytinės Europos žmonių laisvę ir gerovę".

Mums svarbu, kad ir Amerikos valdžia, ir plačioji šios šalies visuomenė neužmirštų, jog tarp Maskvos pavergtų ir laisvės trokštančių rytinės Europos tautų yra ir mūsų tėvynė Lietuva.

Dar kartą Amerikos Lietuvių Taryba ragina visus ALT skyrius, draugijų sąryšius ir paskiras draugijas pasidaryti, kad Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo 43-ji metinė būtų paminėta kuo įspūdingiausiai.

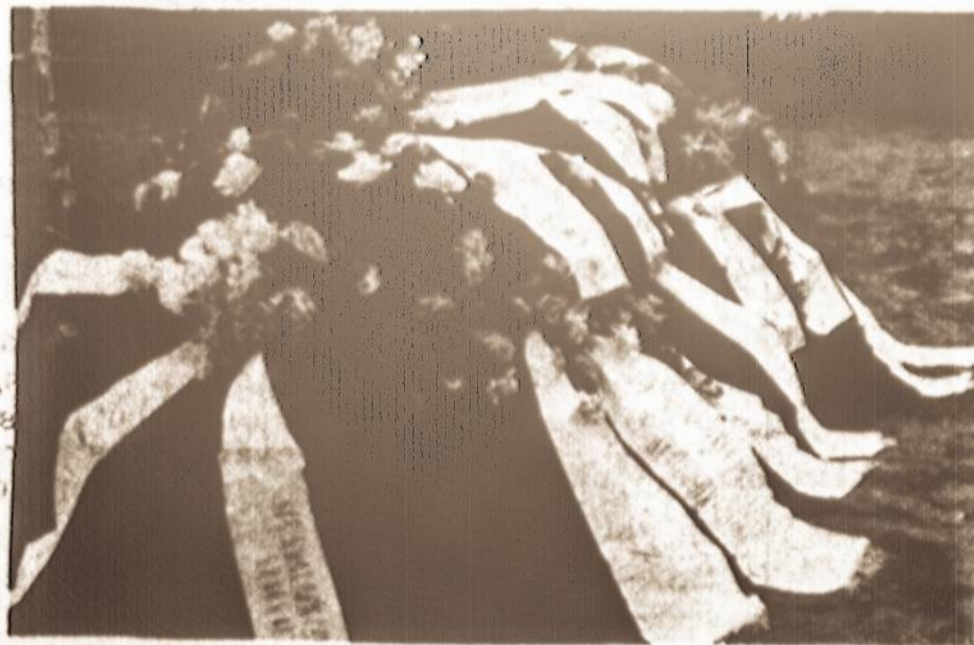
Visos minėjimo proga sudėtos aukos bei kitos pajamos privalo būti skiriamos tik Lietuvos laisvinimo reikalams ir siunčiamos ALT centro įždan. Toks pagėdavimas buvo vienbalsiai pareikštas Amerikos Lietuvių Tarybos suvažiavime.

ALT VYKDOMASIS KOMITETAS:

L. Šimutis, pirmininkas Dr. P. Grigaitis sekretorius
E. Bartkus, vicepirmininkas M. Vaidyla, išdinininkas

Chicago, Ill., 1961 m. Vasario mėn.

Post scriptum. Šis pranešimas buvo paruoštas, kai atėjo nemaloni žinia apie Brazilijos prezidento nedraugingą pasiūlymą Lietuvos, Latvijos ir Estijos atžvilgiu. Kaip Amerikos piliečiai, mes neturime teisės kištis į svetimos valstybės politiką, bet turime budėti, kad Lietuvos laisvės reikalas nenukentėtų šioje šalyje. Būkime pasiruošę kovoti ir dirbti!

Juozo Bataičio laidotuves Huttenfelde, Vokietijoje: Laidotuvių eiseną pro Vasario 16 gimnazijos rūmus, atsisveikinimas su velioniu kapuose, karštas prieš nuleidžiant į duobę.

Dabar

(Atkelta iš 1 psl.)

Jai, Turkijos valdovai tos taktikos laikėsi iki pirmo pasaulinio karo.

Nenuostabu, kad Adomas Mickevičius, savo gyvenime niekad nebuvo Lenkijoje, važiuojo į Konstantinopolį organizuoti emigrantų kariuomenę, kuri, Turkijos padedama, turėjo užpulti Rusiją ir tuo būdu išlaisvinti Lietuvą su Lenkija...

Tiesa, tai Adomo Mickevičiaus svajonė - tiesiog arčiau, aplink greičiau - nebuvo lemta išsikūnyti. Bet tai nebuvo vieno poeto svajonė.

Ilgainiui, valstybių vardošaukyje, nei Lietuva nei Lenkija

nebuvo minimos, bet kova už jų nepriklausomybę ėjo iki pat galo.

Kai Eisenhoweris su Nixonu pasikvietė Chruščiovą, tai viename labai iškilmingame Los Angeles priėmime jis buvo paklaustas, kiek Sovietų Sąjunga turi prezidentus.

- Be manęs, kaip Sovietų Sąjungos ministerių tarybos prezidento, yra dar penkiolika respublikų, kurios turi savo autonomijas ir prezidentus, atsakė Nikita.

Taigi, paties Chruščiovo žodžiais tariant, dabar Lietuva turi autonomiją, kuri, antrojo pasaulinio karo audros pasekoje, užėmė nepriklausomybės vietą.

Nežinia, kaip anų laikų Lietuvos autonomijos šalininkai būtų reagavę, jeigu jiems būtų buvusi pasiūlyta tokia autonomija, kaip dabartinė - su kompartijos ansambliu Vilniuje, bet su dirigentu Maskvoje... Bet galima išsivaizduoti, kaip būtų reagavęs Leninas, jeigu, pavyzdžiui, 1918 metais Steponas Kairys, Antanas Smetona, Mykolas Sleževičius ar Mykolas Krupavičius jam būtų pasiūlę lietuviško kirpimo autonomiją Rusijai...

Nepriklausomybė, kaip gromulkinės Lenkijos, dar, gal būtų, nei šio nei versio, pasakytų ūkininkas Vilkaviškyje, bet autonomija, su baudžiava kolchozuose, arba kalėjimu Sibire, - ne, niekad.

REIKALINGA SKUBI VISUOMENĖS AKCIJA

Prezidentui ir vyriausybei Brazilijos Respublikoje pasikeitus, buvo pastebėtas politinių nuotaikų pakeitimas. Pagal gautus iš Brazilijos tikrus pranešimus tos naujos politinės nuotaikos įtakoje tenyktė vyriausybė gali siekti nustatyti palankesnius santykius su Sovietų Sąjunga ir gali eiti prie Lietuvos, Latvijos ir Estijos pasiuntinybių diplomatinio statuso Brazilijoje susiaurinimo arba net panaikinimo.

Šį komunikatą skelbiant Lietuvos, Latvijos ir Estijos pasiuntinybių Brazilijoje diplomatinio pripažinimo susiaurinimo klausimas tebebuvo svarstymų stadijoje. Svarbu, kad visų kraštų lietuvių bendruomenės, politinės, religinės,

ekonominės, kultūrinės ir kitos organizacijos, o taip pat ir pavieniai asmenys, tuoj siųstų telegramas ir laiškus oro paštu:

Jo Ekselencijai JANIO QUADROS, Brazilijos Prezidentui, Brazil arba

Jo Ekselencijai DR. ALFONSO AVINOS de MELLO FRANCO, Brazilijos Užsienio Reikalų Ministeriui, Rio de Janeiro.

Telegramose ir laiškuose prašyti nepripažinti Sovietų Sąjungos okupacijos Lietuvoje ir toliau tęsti suvereninės Lietuvos Respublikos atstovybės ir konsulatų pilno statuso pripažinimą.

Telegramas ir laiškus geriausia būtų rašyti portugališkai ar prancūziškai kalbomis.

VILKO Prezidiumas

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE SEKRETORIŲ

Daktarui Matui J. Vinikui

IŠSISKYRUS IŠ GYVŲJŲ TARPO

JO ŽMONAI IR ŠEIMOS NARIAMS REIŠKIAME NUOŠIRDŽIĄ UŽUOJAUTĄ NEW JERSEY SENESNIEJI VEIKEJAI:

Ignas ir Veronika Budreckiai, Elizabeth, N. J.
Juozas ir Marcelė Garoliai, Verona, N. J.
Simas ir Ona Gudai, West Orange, N. J.
Jurgis ir Marė Katiliai, Kearny, N. J.
Juozas Kralikauskas, Newark, N. J.
Julius ir Anelė Pakniai, Arlington, N. J.
Albinas ir Jieva Trečiokai, Orange, N. J.

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISIUNAI

(vairiausias rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai. Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: Virginia 3-3544

REPUBLIC Wine & Liquor Store

MARIJONA IR JURGIS JOKUBAICIAI

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-2089

Ispūdinga Vienybės deimantinio koncerto programa

Deimantinio jubiliejaus koncertui ir minėjimui Vienybė ruošiasi jau porą metų. Nenuostabu, kad ilgesnio laiko būvyje įvyko eilė pakeitimų: su sale, su programa ir net minėjimo data. Visi pakeitimai, betgi, buvo daromi su viena mintimi — surengti įdomų, išpūdingą minėjimą, kuriuo kiekvienas galėtų pasidžiaugti, pasididžiuoti. . . Reikia pripažinti, kad po visų pastangų tai pavyko padaryti. Vienybės deimantinio jubiliejaus koncerto programa visuomenės nepavils. Tos dienos išpūdziai amžinai liks kiekvieno dalyvio atmintyje.

Programa apims 75 metų laikotarpį. Žiurovas pamatys lietuvių, koks jis buvo 1883 metais ir koks jis yra dabar. Per tris valandas bus pavaizduota praeitis ir dabartis. Visa tai, kaip žinoma, įvyks balandžio 16 d., 2:30 val. po pietų, Academy of Music Brooklyne.

Pirmąją programos pusę, liečiančią praeitį, rašytojas — dramaturgas A. Škema ir aktorius — režisierius Vitalis Žukauskas paruošė specialų veikalą, kurį šiomis dienomis pradeda repetuoti.

Rašytojas Antanas Škema

Dalyvauja aktoriai, choras, šokėjai. Be to, kaip jau buvo pranešta, Vienybės deimantinio jubiliejaus minėjime dalyvaus ir mūsų žymiausia Hollywoodo žvaigždė Rūta Lee Kilmonytė.

Antroji programos dalis vyks su simfoniniu orkestru, kurį sudarys pagarsėjusio "Symphony of the Air" nariai, mūsų solistai bei instrumentalistai, vadovaujant komp. Vladui Jakubėnui.

Dėl Jakubėno šia proga norisi padaryti keletą pastabų, kurios parodo, kaip jis vertinamas kitataučių muzikų.

Maždaug prieš dešimt metų Jakubėnas yra dalyvavęs kaip akompaniatorius viename lietuvių koncerte, Carnegie Hall, New Yorke. Programai pasibaigus grupė amerikiečių muzikų dalyvavusių tame koncerte buvo paklausti kokie jų išpūdziai. Vienas tos grupės dalyvis pasakė:

"Nesupykite, bet mums labiausiai patiko akompaniatorius. . ."

Vlodo Jakubėno muzikalumas pasireiškia ne tik prie piano, kuris dainuoja ypatingu grožiu, kai jis skambina. Kaip kompozitorius jis dar įdomesnis. Vienas iš žymesnių Amerikos kompozitorių, Don Gillis, kuris su Jakubėno kūryba susipažino 1958 m. įvykusiame P. L. Bendruomenės koncerte Carnegie Hall, pareiškė:

"Aš esu sužavėtas Jakubėno kūryba, jo orkestravimo stillumi ir jo paties asmenybe. Nesitikėjau, kad lietuviuose galėtų būti toks didelis muzikos talentas. Turėtumėte jį vertinti ir branginti. . ."

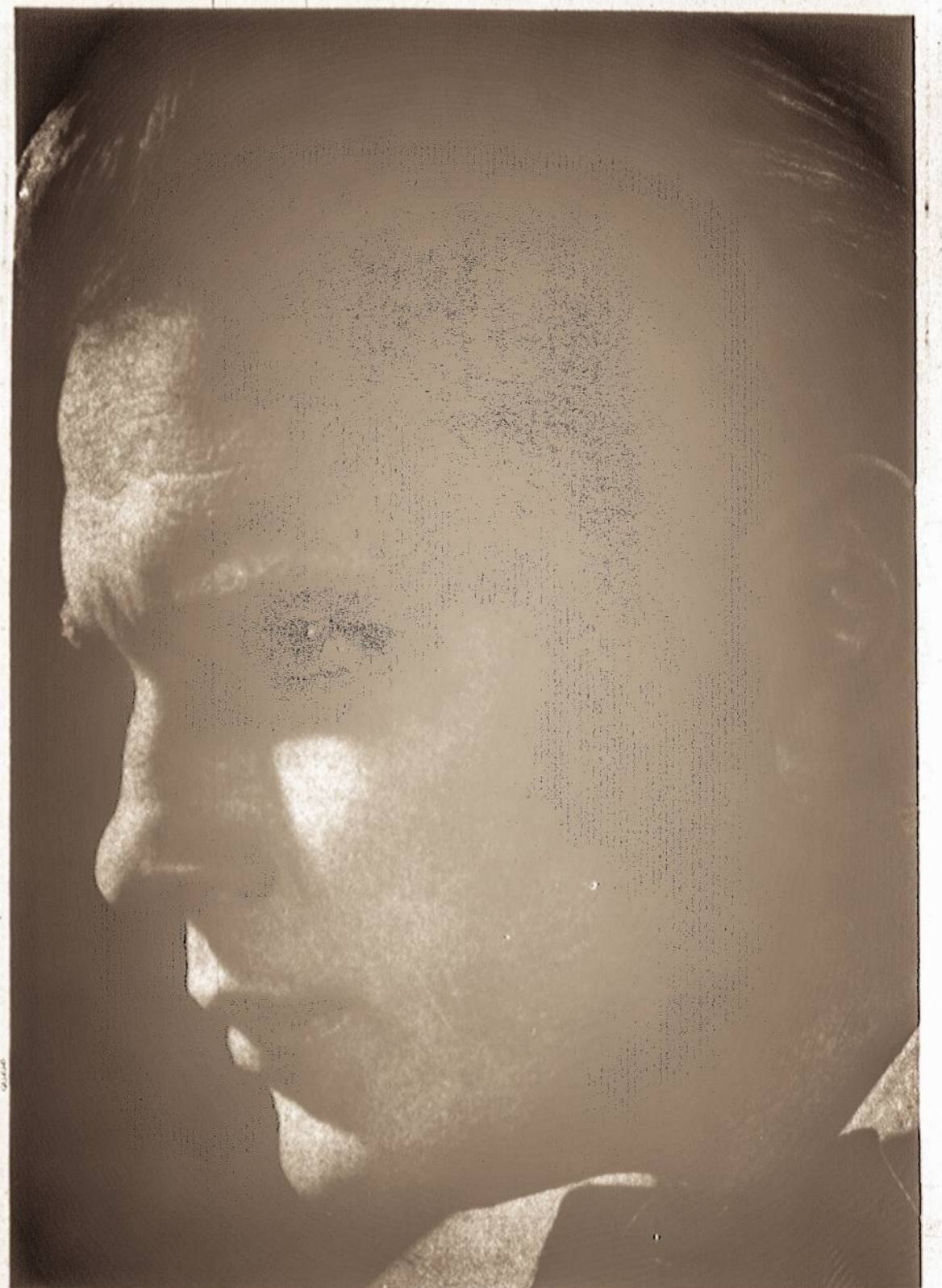
Jakubėną, kaip dirigentą, New Yorko visuomenė pirmą kartą pažins Vienybės deimantinio jubiliejaus koncerte. Jis diriguos savo kūrinius, taip pat vadovaus orkestrui su solistais — arfistei Carol Cheleden, dainininkei Aldonai Stempuzienei ir pianistui Antanui Smetonai, kuris atliks išpūdingą Brahmsio piano koncertą (pirmąją dalį) su orkestru.

Tiek apie solistus tuo tarpu. Vėliau apie juos bus parašyta plačiau.

Šia proga norima priminti, kad jau platinami bilietai, kurių kainos (įskaitant federalinius ir miesto taksus): \$5.00 \$4.00 ir \$3.00. Bilietus į Vienybės deimantinio jubiliejaus koncertą galima gauti Vienybėje, 192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y. ir pas platintojus Brooklyne taip pat kituose miestuose.

Į Vienybės deimantinio jubiliejaus minėjimą ruošiasi gausios lietuvių ekskursijos iš Connecticut, Pensylvanijos, Maryland, Massachussets, Illinois ir kitų valstybių, kaip ir prieš 25 metus, kai laikraštis minėjo savo auksinį jubiliejų.

VIRŠUJE: Alice Stephens ir jos dainininkės po savo jubiliejinio koncerto, įvykusio Chicagoje praėjusiais metais. Dešinėje (prie piano) tėvas Markaitis, smuikininkas Francois d'Albert, ansamblio vadovė Alice Stephens, akompaniatorius ir padėjėjas George Lawner ir dainininkės. Šiomis dienomis Alice Stephens ansamblis išleidžia stereofonišką (hi-fi) plokštelę, kurioje įdainuotos dainos iš sukaktuvinio koncerto. Kaina už stereofoninę plokštelę \$5.95, už hi-fi - \$4.95. Užsakymai dabar priimami sekanti: Alice Stephens, Chicago Conservatory, 64, E. Van Buren St., Chicago 4, Ill., arba - Jonė Bobinienė - 1530 S. 49th Ave., Cicero 50, Ill. Plokštelės padarė RCA Victor, Budapest Gold Label.

Vitalis Žukauskas, visuomenės mėgiamas aktorius, kartu su rašytoju A. Škema, ruošia įdomią Vienybės deimantinio koncerto programos dalį laikraščio praeičiai pavaizduoti.

VIENYBĖS
deimantinio jubiliejaus
Minėjimas - koncertas ir banketas
įvyksta 1961 m. balandžio 16 d.

Jubiliejinis koncertas bus BROOKLYN ACADEMY OF MUSIC 2:30 val. p. p.	Jubiliejinis banketas bus HOTEL GRANADA Ashland Pl. ir Lafayette Ave. 6:30 val. vak.
--	--

Beldžiuosi i jusu duris

Apie dešimt metų patylėjęs, lyg nedrašu Zengti į Vienybės skiltis nepasibeldus.

Bet negaliu ir praeiti pro šali, kai Vienybė švenčia tokį brandų 75 metų jubiliejų.

Vienybė "lietuvninkų" mano namus lanko jau 30 metų. Taigi, ji lyg mano jaunesnioji sesuo...

Mudu su vyru sklaidom Vienybės lapus kas savaite ir tik gėrimės, kad ji žydi ir klesti, kaskart vis gražiau ir įdomiau.

Įpatingai mes vertiname Juozo Tysliavos "Dabar". Iškilus kuriam nors klausimui, lietuvių ar amerikinės politikos raidoje gali skaityti sieksninius aprašymus, klausyti radijo, o vis nesuvoki vidurio. Vieni taip, kiti kitaip tą patį aiškina bei ginčija. Ir tik štai Juozo Tysliavos "Dabar" kolumnoje, lyg ant svarstyklių pasverta išvada.

Tai čia, kaip mano vyras sako, Juozo Tysliavos žurnalistinis gabumas.

Praeitų metų pabaigoje ir šių pradžioje, Vienybėje pasirodė keletas senosios kartos veikėjų ir žurnalistų veidai bei mintys. Pamačiusi, nė nepajutau, kaip surikau: "Welcome Home!" Ne dėl to, kad šie asmenys būtų, iš Vienybės puslapių kada išsijungę. Ne. Tik dėl man nežinomų priežasčių, kaip ir aš pati, jie ilgą laiką tylėjo. Lyg būtų atostogų išvykę. Dabar jie grįžo į Vienybės lapus. Kaip jauku buvo pamatyti: inžinierių ir didelį lietuviybės ramstį Pijų J. Žilurį; buvusį Dirvos leidėją žurnalistą ir rašytoją Kazį S. Karpių; buvusį Vienybės redaktorių Vytautą Širvydą, mūsų didelę veikėją ir buvusią Vienybės Moterų Pasaulio redaktorę Pranę Lapienę ir kitus.

Bet... dar vienas kitas tebėra atostogose. Tikiuoju, kad ir jie netrukus pasirodys.

Vienybė, mano supratimu, yra viena graži senosios, o dabar jau ir jaunosios kartos šeima. Senųjų stulpų atrama ir jaunųjų pakaita.

Jai kuris jų kur ilgiau užtrunka, likusieji tuojau pasigenda ir išsilgsta. O susirinkus visiems po Vienybės stogą, vėl kyla šeimyniškos nuotaikos.

Linku Vienybei nuolatinio klestėjimo, o jos leidėjams — Juozui ir Valei Tysliavams, taip pat Juozui, Jr., Vienybės fotografui, didžiausios valios ir jėgų.

MARIJA SIMS

Detroit, Mich.

Vienas iš dailininkės A. Merker kurinių, išstatytų jos darbų parodoje dabar vykstančioje YMHA Bergen County, 211 Essex Street, Hackensack, N. J. Paroda tęsis iki vasario 26 d.

Margeris, Petrikenė ir Lietuva... (Atkelta iš 5 psl.)

Išsiviu troškimas yra — sugrįžti, jeigu ne ant visada, tai bent nors vieną kart aplankyti savo gimtąjį kraštą, pasimatyti su tėveliais, broliais, seserimis ir dar nors kartą pasigrožėti tomis gražiomis Lietuvos lankomis, miškais ir pievelėmis.

Taigi, K. Petrikenė, kaip ir dr. A. Margeris, tada buvo patenkinta laisva Lietuva, jos pažanga, jos pavyzdinga tvarka ir t. t. Tiesa, tada Brooklyno Laisvė už tai atsikeršijo — įdėjo karikatūrą, kur K. Petrikenė, atsiklaupusi, bučiuoja A. Smetonai batus... Mat, tais laikais Laisvė turėjo skaudamą dantį prieš K. Petrikenę dar ir dėl to,

kad ji, kartu su L. Prūselka, vedė šaltą ir karštą "sklokos" karą prieš A. Bimbą. Bet vėliau pats Bimba su savo bimbukais pakeitė liniją — organizavo akciją už Vilniaus vadavimą, rengė Vasario 16 minėjimus ir, be to, savo skiltyse skelbė, kad "Lietuvos komunistų partija su ginklu rankoje kovos už Lietuvos nepriklausomybę"...

Taigi, šio rašinio tikslas parodyti, kad mūsų komunistai Amerikoje ne visada buvo tokie, kaip dabar — klusnūs Lietuvos okupanto tarnai. Kiek kartų jiems dar teks savo kailis keisti, tai, žinoma, priklausys nuo vėjų iš Maskvos. Jie, kaip kitų tautų komunistai, taktiškai niekad nepajėgė savarankiškai galvoti.

V. Mažello nuotrauka

SLA prezidentas Povilas P. Dargis kalba prie dr. Mato J. Viniko karsto. Tai įvyko praėjo šeštadienio vakarą J. Garšvos laidojimo namuose, Brooklyne. Be Dargio, atsisveikinimo su velioniu programoje kalbėjo Lietuvos gen. konsulas J. Budrys, SLA viceprezidentas St. Gegužis ir P. Dagys. Sekmadienį Fresh Pond krematorijos salėje įvyko paskutinės atsisveikinimo ceremonijos. Vargomais grojo Nora Gugienė. Urna su dr. M. J. Viniko pelenus bus padėta Chicagos lietuvių tautinėse kapinėse.

Vienybė, 1961 m. vasario 17 d.

V. Jonuškaitė praneša, kad tradicinis Lietuvių Moterų Atstovybės New Yorko Klubo Velykų stalas šiais metais taip pat ruošiamas ir įvyks per Atvelyki.

GINTARAS Lietuvos auksas

Ivairiausios gintarinės dovanos vyrams ir moterims prieinamiausiomis kainomis

AMBER GUILD LTD.
80-19 31st Avenue
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Tel. HA 9-5855

Pastieklama: auto iki 31 Ave. Northern Blvd. IND subway iki Roosevelt Ave. IRT iki 74 St. Port Bus iki 31 Avenue.

JAV Lietuvių Bendruomenės Chicagos apygardos suvažiavime J. Bertaičius (kairėje) daro išdo pranešimą. Toliau prezidiumas: A. Gaska ir B. Miniataitė (sekretoriai), B. Juška, prof. M. Mackevičius ir J. Kiznis (pirmininkai).

Suvažiavimo prezidiumas su D. Bielskum, rezoliucijų komisijų pirmininku.

B. L. nuotr.

Chicagos temomis (Atkelta iš 3 psl.)

Goncourt premija Prancūzijoje už romaną "Dievas gimė tremtyje", taip pat sėkmingas lenko Tadeusz Nowakowski pasirodymas Vokietijoje "Visų Šventųjų polonezu" skatintų pagalvoti ir apie Europos tramplynus lietuviškam autoriui išsviesti į pasaulį.

Trys lietuviškos dramos yra pakeliui į Chicago. A. Skėmos "Zvakidė" režisuojama J. Pusdešrio, atvyksta kovo 19 iš Detroito; Antano Rūko komediją "Vieno klemo gyventojus" balandžio 22 atveža Petro Maželio trupė iš Clevelando, Rudenį P. Maželis ruošiasi Chicagon su pernai Clevelande vaidinta Vikt. Mariūno egzistencialistine ir partizaniška pjese "Melu šventykloje", kurią autorius perdirbinėja po spektaklių recenzijų. Clevelandiškių gastroles Chicagoje organizuoja LB apygarda, kuri 1959 juos buvo pasikvietusi su Landsbergio "5 stulpais".

Vienybė ir Dirva neteko vieno bendraminčio... spausdinimo technikoje. Siemietinis Draugo bendradarbių suvažiavimas sausio 28 buvo užklyptas nelauktu red. L. Simučio pranešimu. Šimutis 1959: ofsetu spausdintas laik-

raštis nepanašus į laikraštį. Šimutis 1960: keliame fondą ofsetui pirkti. Šimutis 1961: ofsetinės spausdinimo mašinos nebebus perkamos ir vajas sutelkti pinigai perrašytini klišių mašinai.

Pirmąją šimtinę įdėjęs dall. A. Valeška ir kiti gausūs ofseto entuziastai šiemet gali būti nemažiau tikri, kad jų aukos teks skelbiamai klišių mašinai, negu pernai, kai jie aukojo ofsetui.

RAINBOW CORNER BAR & LOUNGE

ALFRED A. CILCIUS
Savininkas

Salė susirinkimams, vestuvėms, krikštynoms ir kitokiems pobūviams. Taip pat duodami polaidotuviniai pietūs.

106-01 Jamaica Ave.
Richmond Hill, N.Y.

Tel. Virginija 6-9306

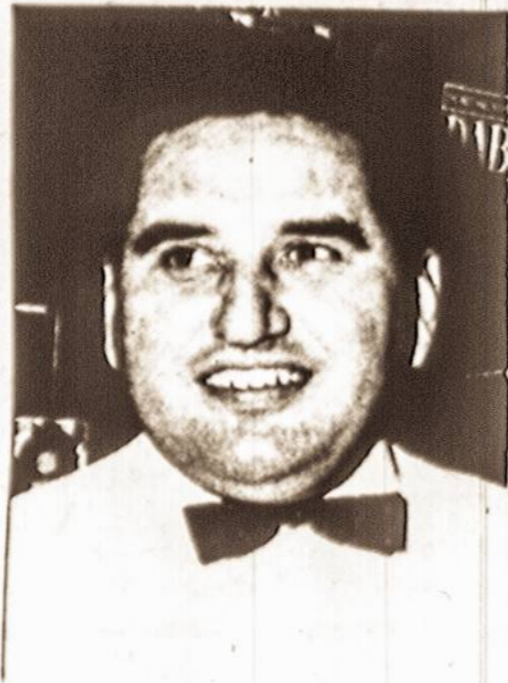
WHITE HORSE Tavern

BARAS IR RESTORANAS
Duodami polaidotuviniai pietūs.

PRANAS BRUČAS
Savininkas

86-16 Jamaica Ave.
Woodhaven, N. Y.

Tel. Virginija 6-9319

Winter Garden Tavern Inc.

VYTAUTAS BELECKAS
Savininkas

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.

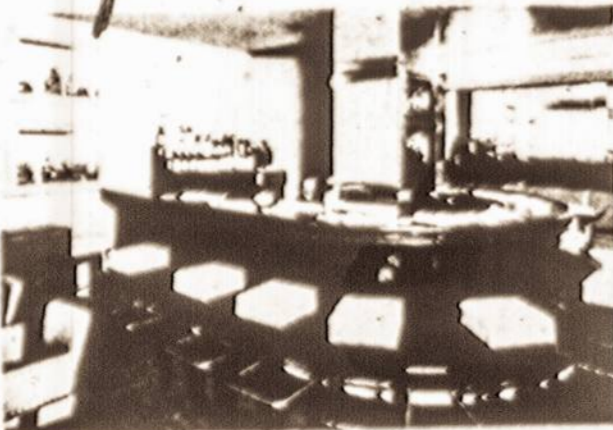
(Ridgewood)

Telefonas: Evergreen 2-6440

Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

FESTIVAL RESTAURANT & BAR

Pietūs ir vakarienė
Jaukus baras
Salė susirinkimams, vestuvėms ir pobūviams
Gali tilpti 200 žmonių
LIETUVIŠKIEMS suėjimams nemokamai

VACYS STEPONIS
Savininkas

40 East 26th St. New York City MU 3-2928

THE

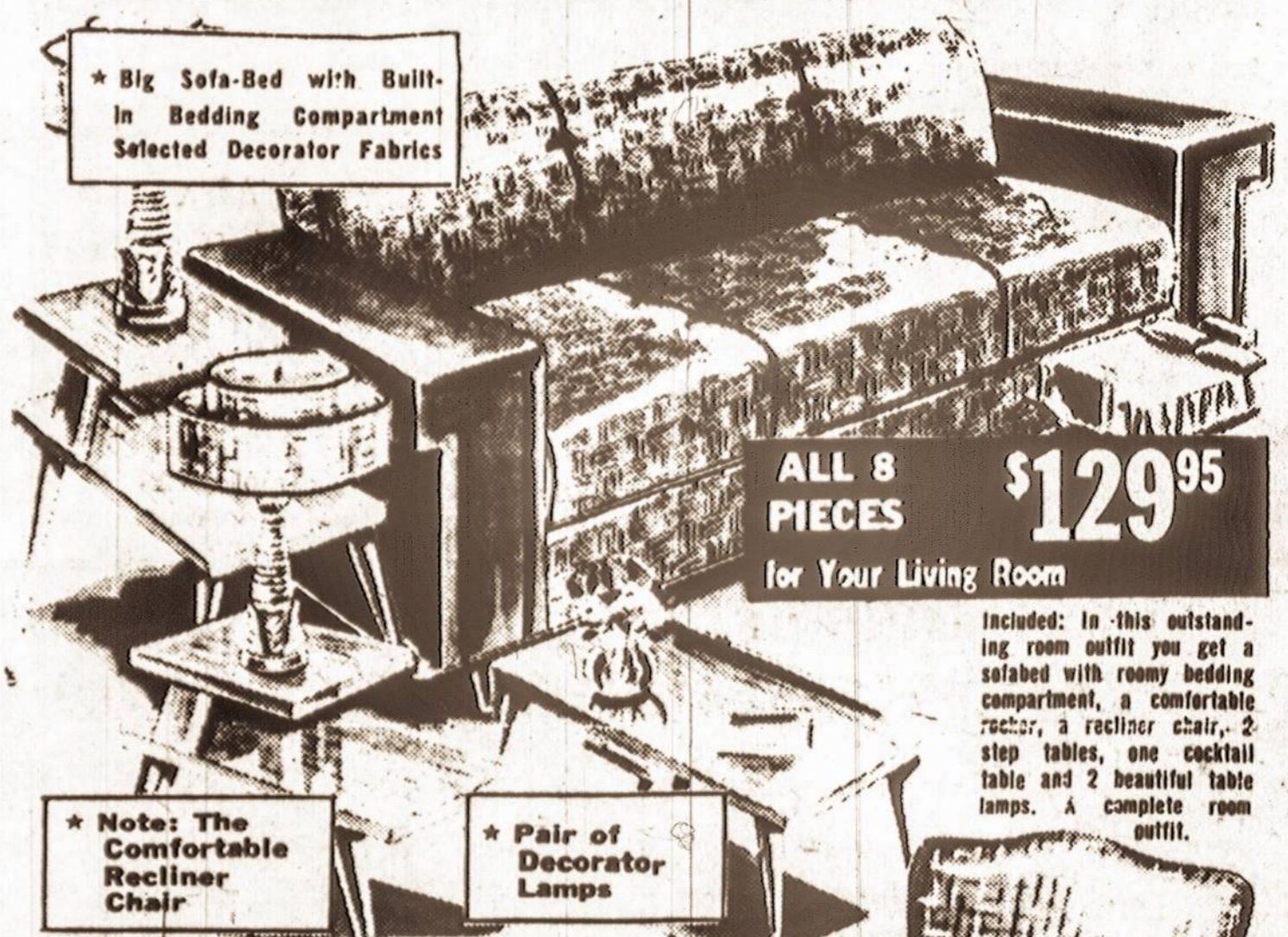
Tel. TAylor 7-9842

Arlington

385 Arlington Ave.
Brooklyn 8, N. Y.

Restaurant
Ona ir Jonas Valaičiai

SENSATIONAL DISCOUNT SALE

* Big Sofa-Bed with Built-in Bedding Compartment
Selected Decorator Fabrics

ALL 8
PIECES \$129⁹⁵
for Your Living Room

Included: In this outstanding room outfit you get a sofa bed with roomy bedding compartment, a comfortable recliner, a recliner chair, 2 step tables, one cocktail table and 2 beautiful table lamps. A complete room outfit.

* Note: The Comfortable Recliner Chair

* Pair of Decorator Lamps

Cypress Bedding & Mattress Co.

3427 FULTON ST.
BROOKLYN, N.Y.

Vienybė, 1961 m. vasario 17 d.

Neužteko paskelbti

Atkelta iš 7 psl.

Lietuvos klausimams sekti) suruošė Adlono viešbutyje pusryčius L. Tarybos delegacijai pagerbti. Ten dalyvaavo, be mūsų delegacijos, dar iš Lietuvos pusės L. Tarybos pirmininkas A. Smetona, prof. A. Voldemaras, netikėtai atsiradęs Berlyne iš Lietuvos Brastos (ten jam buvo pasisekę įsisprausti į Ukrainostai-kos delegaciją), kun. dr. J. Purickis, o iš vokiečių tarp kita ko Vok. Užs. Reik. Ministerijos atstovai: Nadolny ir Trautmannas, gi iš Vokiečių — Lietuvų Draugijos pusės be Fr. Roppo dar prof. Weberis, prof. Seringas ir kt. Nuotaika buvo šaldžiai — rūkšti. Vokiečiai savo pralkbose ėmė kreipti dėmesio į pasireiškusias tarp L. Tarybos ir Reicho vyriausybės nesantartvę, būtent į L. Tarybos po 1917 m. gruodžio 11 d. akto priimtąją vasario 16 d. deklaraciją, sukėlusią Vokiečiams tiek galvosūkių ir susirūpinimo. Girdi kylas klausimas: katrą datą reikės laikyti ateityje tikrąją Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo data: gruodžio 11 d. ar vasario 16 d.? Baronas Roppas ėmė net reikšti baimes, kad ligišiol buvę vieni Balkanai Europos pietuose, kaip Europos nesantaikos lizdas, dabar gi grėsiąs pavojus, kad ir Pabaltėje imsiąs darytis antri Balkanai ir t.t.

Pabaiga sekantlame numeryje

BANGA TELEVISION

VYTAUTAS ZELENIS, Savininkas

3423 FULTON STREET BROOKLYN 8, N. Y.

Telefonas: APplegate 7-0349

PARDUODAMA: televizija, radijas, Hi-Fi stereo, fonografai, dulkių siurbliai, oro vėsintuvai. Didelės nuolaidos Admiral, Motorola ir Blaupunkt vokiškiems Hi-Fi.

TAISOMA: televizija, stereo Hi-Fi bei radijas. Darbo valandos kasdien iki 7 v. vak., penktadieniais iki 9 v. v.

VYT. MAŽELIO NUOTRAUKA

Balfo žimtojo skyriaus naujai išrinktoji valdyba. Iš kairės į dešinę: V. Kulpavičius, M. Virbickienė, V. Žukauskas, K. Valaitienė, K. Bačauskas.

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.

37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7083

C. A. Voket

(Vokietaitis)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Telefonas: NEWton 9-6620

John Baltaduonis FRANKFORD AVENUE

Cafe

1700 Frankford Avenue
Philadelphia, Pa.

GERIAUSIAS INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA
Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: Virginia 9-3112

ROBERT F. NARK

Apdraudos AUTO Specialistas
Any car - Any age driver
ALL FORMS OF INSURANCE

26 COURT ST. BROOKLYN, N. Y.
Tel. MAin 4-6400 VA 5-0783

DISCOUNTS TO QUALIFIED APPLICANTS
Mutual Insurance Insure your tomorrow today!

LIETUVIŲ AMERIKOS PILIEČIŲ KLUBAS

280 Union Avenue Brooklyn 11, N. Y.

BARAS IR RESTORANAS. Salės koncertams,
sokiams ir kitokioms pramogoms.

Susirinkimai - nemokamai. Spaudos kioskas

KOSTAS VAITAITIS, Reikalų Vedėjas

Telefonas: EVERgreen 4-9672

Albert F. Peters (Petrauskas)

Park Hill Realty

Apdrauda, nekilnojamas turtas, federaliniai, valstybės
ir miesto taksai. Notary Public.

84-17 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y.

TELEFONAS: Virginia 3-1477

LISAUSKŲ MAISTO KRAUTUVĖ

Lietuviški sūriai, juoda duona, aukštos rūšies rūkyti
kumpiai, dešros ir skilandžiai pigiomis kainomis
Prekes siunčiame ir per paštą

Martha & Peter Lisauskas

64-09 56th Road Maspeth 78, N. Y.

Telephone: TWining 4-8087

BARAS IR RESTORANAS

Julius Daugmaudis, Sav.

Stiklinis baras, viena
gražiausių užėigų

273 GRAND STREET
Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EVERgreen 4-9533

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)

1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.

Telefonas: POplar 5-4110

JUOZAS GARŠVA

231 BEDFORD AVENUE
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS

BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVERgreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)

423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVERgreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON

660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

ROGERS FUNERAL HOME

RADZEVIČIUS, Direktorius

410 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. STagg 2-4409

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS (VAIRIEMS REIKALAMS)

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-9683

VIENYBĖ

Berta Pivaronienė, prieš ketų metų mirusio veikėjo Petro Pivarono našlė, pati aktyvi visuomenininkė, dr. M. J. Vinikul mirus, išrinkta SLA sekretore. Rinkimai įvyko specialiai susauktame SLA Vykd. Tarybos posėdyje. Pivaronienė, kuri iki šiol gyvena Pittsburghe, netrukus kelsi į New Yorką.

M. Cibas, Operetės choro dirigentas, pasveikęs, grįžo iš ligoninės ir ši penktadienį jau dalyvaus choro repeticijoje.

Inž. A. Novickis, Lietuvos Inžinierių ir Architektų Sąjungos atstovas, taip pat sąskaitininkas V. Vebellūnas išjungė į New Yorko Lietuvos Namų organizacinį komitetą.

V. Pileika iš Hartfordo paskirtas naujuoju Lietuvos Skautų Brolijos Atlanto rajono vadeiva.

L. Kaščauskas, fotografas, Vienybės bendradarbis, perėmė savo nuosavybės 40 m. veiksnią foto studiją Flatte. L. Kaščausko foto studijos adresas: 6671 Hollywood Boulevard, Hollywood, Cal.

Dom. Petručionis, Vienybės skaitytojas-veteranas iš Elizabeth, N. J., neseniai minėjo savo amžiaus 70 metų sukaktį. Atvykęs į Ameriką šio amžiaus pradžioje, Petručionis tebėra aktyvus visuomenininkas, scenos darbuotojas, dainininkas bei choristas.

Ramunė Vilkutaitytė, neseniai baigusi Franklin K. Lane aukštesniąją mokyklą, dabar Queens kolegijoje studijuoja pedagogiką. Be to, Ramunė domisi žurnalizmu, šioje srityje jau turėjusi progos pasireikšti moksleivių spaudoje.

J. Vasiliauskas, Bostono vėlėjas, šią savaitę su reikalais lankėsi New Yorke.

Dom. Nargelė, neseniai mirusio adv. D. Nargelevičiaus sūnus, priimtas į marinus lėntenantų laipsnį. Šia proga lt. D. Nargelė prašo pranešti, kad jis, išvykdamas į tarnybą, sutinka perleisti už 75 dolerius šešių kambarių buto baldus ir beveik naują šaldytuvą. Skambinti: EV 7-3596.

DANTŲ GYDYTOJAMS

Šių metų vasario mėnesį New Yorko Lietuvos Dantų Gydytojų Draugija mini savo gyvavimo dešimtmetį. Ta proga vasario 26 d., 3:30 val. p. p. Vytuvių namuose, 85-29 86th St., Woodhavene, įvyksta susirinkimas su arbata. Taip pat kviečiami svečiai ir viešnios iš kitur.

IEŠKOMI

Stankūnavičius, Česlovas, Zenono sūnus, gimęs 1926 m.

Stankus, Juozas, gimęs 1910 m. Juodeikių km., Kulių val.

Steponauskienė — Milkovaitytė, Anelė, jos sūnus Steponauskas, Albinas, jos seserys Emma ir Morta Giedraitienė, bei brolis Milkovaitis, Adomas.

Vaičekauskas, Petras, Petro sūnus.

Zaksaitė, Domicelė, Jo no duktė, iš Vidaujos km., Šimkaičių val., Raseinių aps.

Ieškomieji arba apie juos žinantieji maloniai prašomi atsiliepti:

Consulate General of Lithuania 41 W. 82nd St., New York 24 N. Y.

Vyt. Kušleika, Clevelando simfonijos orkestro violistas, su orkestru atvykęs koncertams Carnegie Hall, New Yorke, aplankė Vienybės istaigą.

Ipolitas Tvirtutas, aktorius ir režisorius, praeitą savaitę buvo atvykęs iš Hartfordo aplankyti savo senus draugus bei pažįstamus New Yorke ir apylinkėje.

Juozas Andriūšis savo istaigoje, 97-09 Jamaica Ave., Woodhavene, turi bilietų į Vasario 16 minėjimą, kuris įvyksta ši sekmadienį, 4 v. p. p., Webster Hall, N. Y.

J. Pašukonis, iki šiol laikęs lietuvių spaudos Brooklyno Lietuvos Piliečių Klube, žada keltis į kitą vietą.

Jonas Krunklys praneša, kad vasario 21 d. sukanka vienuolika metų nuo jo žmonos Marijonos mirties. Tą dieną, 9 val. ryte, Apreiškimo bažnyčioje bus mišios. Ten pat, vasario 26 d., 10 v. r. bus antros mišios. Be to, vieneri metai suėjo, kai Čicagoje mirė Krunklio dėdė Jonas Gledrys.

Z. Steponavičius iš Stamforddo, Conn., statybos kontraktorius, "lietuviško miesto" steigimo iniciatorius, siūnia linkėjimus iš Miami Beach, Floridos.

Rožė Mainelytė, žinoma dainininkė, buvo susirgusi, bet ketų dienų pabuvusi ligoninėje, grįžo namo sveika. Dabar Rožė rengiasi važiuoti į Florida.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Alė Rūta "Motinos Rankos", romanas, 397 psl. Išleido Lietuvos Knygos Klubas Čicagoje. Kaina \$4.00.

Aldona Štampuzienė, įžymi solistė, neseniai sėkmingai gastroliavusi Pietų Amerikoje, dalyvaus Vienybės deimantinio jubiliejaus koncerto programoje, balandžio 16 d., Academy of Music Brooklyne. (Plačiau apie koncertą 12 psl.)

ATITAIŠYMAS

Mano pasikalbėjime su inž. P. Žiūriu, apie tautinę srovę ir spaudą (Vienybė nr. 3) pasakytas: "Čia ir atsirado trynimasis su tautininkais, kurie vėliau, išstoje iš LRKSA, ikūrė SLA". Turi būti: SLA suskilus (inž. P. Žiūrio paaikškinimu, pervedus

privalomą išpažinti ir kitus panašius patvarkymus), istatė LRKSA. Ten pat surinkta: "Tai yra liudininkai, kad lietuviškoji spauda pakilo". O turi būti ne liudininkai, bet liudininkai. J. ANTANAITIS Cleveland, Ohio.

Lietuvos Nepriklausomybės MINĖJIMAS

Įvyksta VASARIO 19 D. - 4 val. p. p.

WEBSTER HALL
Vienuoliktoji gatvė ir Trečioji Ave.
New Yorke

ĮEJIMAS 2 dol. ir 1 dol. moksleiviams.

INVOKACIJA SKAITYS KUN. N. PAKALNIS, Apreiškimo parapijos klebonas.

KALBĖS ST. BAČKIS, Lietuvos Atstovybės Washingtono patarėjas ir kongr. A. E. Santangelo.

MENINĖ PROGRAMĄ ATLIKS: Antanas Smetona, pianistas, Apreiškimo parapijos choras, vadovaujant muz. Vl. Baltrušaičiui, Brooklyno Tautinių Šokėjų Grupė, vad. J. Matulaitienės.

Visi lietuviai minėjime kviečiami dalyvauti.

NEW YORKO LIETUVIŲ TARYBA

Vyt. Maželio nuotrauka Regina Frankaitė ir Kazys Kazlauskas, po jungtinių įvykių praeitą šestadienį Apreiškimo parapijos bažnyčioje. Vestuvių pokylis buvo jaunosios tėvų namuose, Woodhavene. Jaunavedžiai žada gyventi Philadelphijoje.